

HARJU MAAKONNA PIIRKONNA KONKURENTSIVÕIME TUGEVDAMISE TEGEVUSKAVA

TEGEVUSTE PRIORITEETSUS TULENEVALT MAAKONNA ARENGUKAVAST

(põhjendada, miks on maakonna
jaoks üks tegevus prioriteetsem
kui teine)

Harjumaa piirkondade konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava koostamise ja PKT meetme valdkondlike prioriteetide määratlemise aluseks on olnud Siseministeeriumi poolt väljatöötatud juhendmaterjal ning „Harju maakonna arengustrateegiast 2025“ (koos lisadega) ja piirkonna kohalike omavalitsuste arengukavadest tulenevad majanduse, tööhõive ja töökohtade lisandväärtuse kasvu ning liikuvuse ja ühistranspordi kitsaskohad maakonnas. Harju maakonna arengustrateegia uuendamise aluseks olevatele analüüsidele tuginedes saab järeldada, et prioriteediks maakonnas ei ole niivõrd uute töökohtade loomine, vaid olemasolevate töökohtade säilitamine, teenuste ja töökohtadele juurdepääsu parandamine ning töö- ja pereelu parem ühildamine. Kohalike omavalitsuste panus ettevõtluskeskkonna parandamisse saab toimuda läbi planeerimistegevuse ning avalike teenuste ja avaliku kasutusega infrastruktuuri arendamise. Tulenevalt Harju maakonna arengustrateegia lisast 3 „Harjumaa konkurentsivõime tugevdamise kava prioriteetseerimise alused 2014 – 2020“, on meetme sihtala kohalike omavalitsuste vahel kokku lepitud järgnevas:

1. Seada esimeseks prioriteediks meetme alafookus **keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste (ühistransport ja kergliiklusteed) arendamine.**

See valik on tehtud kaalutledes Tallinna kui maakonna ja riigitasandi keskuse mõju Harjumaa tööhõivele. Tallinna kui peamise töörände sihtkoht omab väga suurt mõju Harjumaa omavalitsuste elanikele, 50% hõivatud elanikest on igapäevaselt seotud Tallinna töörändega. Arvestades, et Harju maakond on üks vähestest, kui mitte ainuke, kus ühistranspordi näol on võimalik pakkuda konkurentsi autotranspordile, on Harjumaal seega suur potentsiaal läbi ühistranspordi teenuste ja infrastruktuuri arendamise tõsta ühistranspordi kasutatavust. Ühistranspordi kasutajate seisukohast on oluline panustada teenuse kvaliteedi kasvule – ühispileti edasiarendamine ja laiendamine reisirongile ning kommertsliinidele, infosüsteemide (sõidu- ja ooteajad jms) kasutuselevõtt, andmeside (Wifi) laialdasem kasutuselevõtt sõidukites, piirkondlike terminalide rajamine, uute kaasaegsete ootekodade ja infotabloode paigaldamine bussipeatusesse, bussidesse elektroonilise piletimüügi süsteemide

paigaldamine, „sõida ja pargi“ parklate rajamine, ühistranspordi parem turundamine. Kvaliteetne teenus loob eelduse ühistranspordi kasutamise osakaalu tõstmiseks, mis vastab ka Transpordi arengukava 2014–2020 eesmärkidele.

Kohaliku tasandi keskustes pakutakse elanike jaoks olulisi teenuseid ning seal asuvad ka töökohad. Elukohajärgses omavalitsuses töötavaid inimesi on keskmiselt 35%, kaugemate keskuste puhul 43% hõivatutest. Keskus-tagamaa (Aegviidu, Kehra, Keila, Keila-Joa, Kose, Kose-Uuemõisa, Vasalemma, Rummu, Laitse jt piirkonnad) ühenduste parandamine ja sinna kergliiklusteede rajamine aitab oluliselt kaasa teenuste ja töökohtade kättesaadavuse ja/või ligipääsetavuse parandamisele. Oluliselt aitab parandada ligipääsu töökohtadele ja teenustele ka kergliiklusteede rajamine keskuste siseselt (Paldiski linn, Loksa linn, Aegviidu alev, Raasiku alevik jne). Kergliiklusteede rajamise prioriteetsust maakonnas näitab ka maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu „Harjumaa kergliiklusteed“ algatamine juba 2010. aastal, kuid selles toodud prioriteedid ei ole igal pool enam ajakohased – muutunud on elanike liikumisvajadused ja kergliiklusteede kasutajate arvud, kasvanud liikluskoormused sõiduteedel, paranenud ühistranspordi kasutamismõimalused ning kvaliteet jne.

Ühistransporditerminalide ja/või „pargi ja reisi“ parklate vajaduse määramisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- Ühistransporditerminalid on vajalikud kohtadesse, kus toimub ühelt ühistranspordiliigilt või liinilt ümberistumine teisele ühistranspordi liigile või kus on vajalik hakata korraldama reisijate kokkuvedu kohalike liinidega või on tegemist liinide lõpp-punktiga. Harjumaa PKT sihtpiirkonnas on sellisteks kohtadeks käesoleval ajal Loksa linn ja Kose piirkond ning ka Aegviidu. Tulevikus võib terminali vajadus tekkida veel ka Lääne-Harjumaale (nt Riisipere/Turba kanti).
- „Pargi ja reisi“ parklad on hädavajalikud kohtades, kust autokasutajatel on võimalik ühistranspordiga mugavalt edasi sõita, jättes auto parklasse ning kus on ka piisav arv parkla kasutajaid. Praegusel ajal on „pargi ja reisi“ parklaid vajavateks kohtadeks Riisipere raudteejaam, Arukülas raudteejaam ja taksobussi lõpp-peatus ning Kotka-Võsu ristmik Kuusalu vallas. Kindlasti tekib „pargi ja reisi“ süsteemi rakendamise vajadus ka Kose bussiterminali juurde pärast selle valmimist.

2. Seada teiseks prioriteediks meetme alafookus ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja loomine olemasolevate ning uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde.

See valik on tehtud kaalutledes ettevõtluse arengut Harju maakonnas. Tallinna linnas kui maakonna ja riigi tõmbekeskuses toimub majandusareng lähtudes turunõudlusest, mis hõlmab nii linnapiirkonda

kui ka kaudsemalt kogu maakonda. Erandiks on maakonna äärealad, mis vajavad järele aitamist, sest maakonnasiseselt on sotsiaalmajanduslik areng olnud üsna ebaühtlane. Praktikas toimub ettevõtluse laienemine ja investeeringute koondumine pealinna ja selle lähedusse, olenemata kohati kaugemates piirkondades (nt Paldiski) pakutavatest võimalustest. Kohalike omavalitsuste peamine funktsioon on avalike teenuste pakkumise korraldamine ning läbi elukeskkonna investeeringute luuakse eeldusi ka ettevõtluskeskkonna parandamiseks. Uusi töökohti loob valdavalt erasektor. Kohalike omavalitsuste roll ettevõtluskeskkonna arendamise mõistes on avaliku kasutusega tugitaristu rajamine või parendamine. Ettevõtluse jätkusuutlikkuse tagamiseks ning piirkonda uute investeeringute juurde toomiseks on vajalik toetada tööstus- ja ettevõtlusaladele (sh ka uute) avaliku tugitaristu (juurdepääsuteed, kommunikatsioonivõrgud) rajamist ja kaasajastamist ka kaugemates keskustes (Kehra, Keila, Kiiu, Kose, Loksa, Paldiski jne). Suure arengupotentsiaaliga on Rummu piirkond, kus asub ka Ämari lennubaas, läheduses Paldiski sadam ning sellest tulenevalt on väga oluline endiste vangl territooriumide taaskasutusele võtmine uues funktsioonis tootmis- ja logistikapargina ning selleks vastavate tugitaristute planeerimine ja rajamine.

Regionaalarengu seisukohast on oluline, et töökohti suudetaks pakkuda äärmaadel kohapeal. Põhjalikku analüüsi tööstus- ja ettevõtlusalade kogunõudluse kohta Harjumaa äärealadel ei ole tehtud, kuid investeeringute meelitamiseks ääremaale on hästi ettevalmistatud ettevõtluskruuntide olemasolu väga oluline. Eriti oluline on ettevõtluse mitmekesistamine monofunktsionaalsetes asulates – Loksa, Kehra, Rummu. Kaugematest keskustest loodetakse pikemate vahemaade tõttu leida tööd kodule lähemal, kuid näiteks Koselt sõidab iga päev Tallinna suunas tööle ligi 1100 inimest. Rahvaloenduse ning töötukassa andmete alusel on võimalik hinnata töökohtade vajadust nii piirkonniti kui ka sihtalal tervikuna. 2011. a rahvaloenduse andmetel käis Kose vallas väljaspool koduvalda tööl ligi 45%, Anija vallas 53%, Paldiski linnas 46%, Keila linnas ja Aegviidu vallas ligi 60% ning Vasalemma vallas ligi 70% töökäijatest. Seega on ettevõtluse ligimeelitamine kaugematesse keskustesse hädavajalik. Maakonna äärealadel ei saa me rääkida niivõrd tööstusala kruuntide nõudlusest, vaid ikkagi ainult vajadustest töökohtade loomiseks kohtadel. See saab toimuda valdavalt kohaliku omavalitsuse tugeval eestvedamisel ning osalusel. Uute töökohtade tekkimisele aitab kaasa ka juurdepääsu võimaluste parendamine juba tegutsevatele tööstusaladele ja objektidele (Vihterpalu tee Padise vallas, Ringtee tänav Keila linnas, sadama juurdepääsu tee Paldiski linnas jne).

3. Seada kolmandaks prioriteediks meetme alafookus sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja –atraktsioonide arendamine ning sihtkoha kui võrgustiku arendamine.

See valik on tehtud kaalutledes turismi kui majandusharju osatähtsust Eestis ning Harjumaa turismipotentsiaali ja Tallinna lähedust paremini ära kasutades. Avaliku sektori külastusobjektide arendamisega on kaasnenud väiksem mõju võrreldes erasektori arendustega. Samas on piirkonnas turismiresse/objekte, kus avaliku sektori roll on vajalik ning arendajana suudavad ning saavad kohalikud omavalitsused kaasa aidata turismimajanduse kasvule. Suurimat potentsiaali omavad siin:

- Aegviidu-Kõrvemaa puhkepiirkond loodusturismi arendamiseks, kus on olemas ajalooline taust puhkepiirkonnana, suurepärase looduslik keskkond ja toimiv ühistransport, kuid kus on vaja luua külastuskeskus (kolme maakonna ülene Kõrvemaa keskus Aegviidus), et toetada piirkonnas tegutsevaid ettevõtjaid, säilitada olemasolevaid ning aidata kaasa uute töökohtade loomisele.

- Padise klooster, kui suure ajaloolis-kultuurilise potentsiaaliga Loode-Eesti piirkonna turismi tõmbekeskus, kus lisaks kloostri rekonstrueerimisele kultuuriobjektina, renoveeritakse ka mõisa valitsejamaja, millest peaks välja kujunema piirkonna turismiinfo- ja teeninduskeskus – tugi kogu Loode-Eesti mikro- ja väikeettevõtjatele.

- Arendamist vajavad suurepärase Harjumaa mõisakompleksid (Anija, Aruküla, Hüüru, Kernu, Kumna, Laitse, Saku jne).

Avaliku sektori abi vajab ka üldtuntud avalike randade ning kalda- ja puhkealade taastamine, korrastamine (Kloogaranna, Loksa ja Valkla/Salmistu rannad, Rummu järv, Paunküla veehoidla jne). Head arengupotentsiaali omavad samuti Harjumaa väikesadamad (Salmistu, Väike-Pakri jne) ning mitmed teised aktiivse puhkuse ning ekstreemspordi teenuseid pakkuvad objektid, nagu Laitse RallyPark, Kose Moto- ja vabaaja keskus, Viikingite Küla jne. Laitse RallyPark on eriti suure arengu potentsiaaliga, kus nähakse ette rajada polüfunktsionaalne autosõidu väljak, täismõõdus ringrada, A-litsentsi võistluskardirada, muuseum-automaja jne.

Kõik need arendusprojektid on vastavate kohalike omavalitsuste arengukavades prioriteetsel kohal ning valikud on tehtud arvestades „Harju maakonna turismi arengustrateegias 2025“ seatud eesmärgi ja tegevussuundi. Samuti on külastuskeskkonna objektide prioriseerimisel arvestatud Eesti Riikliku Turismiarengukava 2014-2020 peamise eesmärgiga – tagada Eesti konkurentsivõime ja rahvusvaheline atraktiivsus turismisihtkohana.

Arendatavate objektide/tegevuskomplekside lõpliku pingerea määramisel on lähtutud kolmest aspektist:

1. Maakonna arengustrateegiast (Lisa 3) tulenevad valdkondlikud prioriteedid – liikuvus, ettevõtluskeskkonna tugitaristu ja külastuskeskkond.
2. Harjumaa tõmbekeskuste uuringu tulemused (meetme sihtala piirkondlikud keskused, mis on olulised teenuste ja töökohtade pakkujad).
3. Objekti eeldatav mõju ja selle ulatus maakonna arengule (kasusaajate arv, lahendatud kitsaskohtade arv, loodavate töökohtade arv, investeeringu maksumus võrreldes kasusaajatega/töökohtadega jne).

Objektide pingerida on koostatud koostöös Harjumaa Omavalitsuste Liidu ja Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega.

ARENDAV OBJEKT / TEGEVUSTE KOMPLEKS (edaspidi arendatav objekt)	TOETATAVAD TEGEVUSED (tabelisse märkida ainult number: 1 – turism, 2 –tööstusalad, 3 – inkubaatorid ja tootearendused; 4 – linnakeskuse avalik ruum; 5 – ühendused)	ORIENTEERUV MAKSUMUS (kogumaksumus ning toetuse vajaduse maht)	TEGEVUSTE VÄLJUNDINDIKAATORID		
			Turismi, ettevõtluskeskkonna (tööstusalad, inkubaatorid ja tootearendused) ja linnaruumi projektide puhul		Ühendusvõimaluste arenduste puhul
			Arenduse tulemusel loodud töökohtade arv (sh lisandväärtusega töökohtade arv)	Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv ¹	Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohtade arv
1. Harjumaa ühistranspordi elektroonilise piletimüügisüsteemi rakendamine koos tarkvara arenduse ja haldamisega	5	450 000/382 500			1
2. Ootekodade ja infotabloode paigaldamine bussijaamadesse (peatustesse) ja piirkonna keskustesse	5	750 000/637 500			74
3. Lõuna-Harjumaa ühistransporditerminali rajamine	5	450 000/382 500			1

¹ Mitterahalist abi (otsesõltu inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on indikaatoriga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline ühine Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud nimetus.

Indikaatori „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:

- 1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes juba tegutsevad ettevõtlus- ja tööstusalal, turismipiirkonnas või linnakeskuse avalikus ruumis ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted). Andmeid kogutakse projekti aruannetest, lõpparuannetest ning järelaruannetest (1–3 aastat pärast projekti lõppemist);
- 2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda ettevõtlus- ja tööstusalale, turismipiirkonda või linnakeskuse avalikku ruumi (potentsiaalselt kasu saavad ettevõtted).

Kosele					
4. Loksa bussiterminali rekonstrueerimine	5, 1	365 000/310 250	5-6	6	1
5. Rummu aleviku endiste vanglaterritooriumide arendamine tootmisaladeks	2	1 300 000/585 000 (OF 45%)	Kuni 300	ca 15 – 20	
6. „Pargi ja reisi“ parkla ning jalgratta parkla rajamine Riisipere raudteejaama	5	220 000/187 000			1
7. Aruküla „pargi ja reisi“ parklate laiendamine ja uuendamine	5	60 000/51 000			2
8. Kotka „pargi ja reisi“ parkla rajamine Kuusalu vallas	5	160 000/ 136 000			1
9. Padise kloostrikompleksi arendamine interaktiivseks külastuskeskuseks	1	1 400 000/1190 000	4	18	
10. Kloogaranna avaliku ranna taastamine	1	450 000/382 500	25	7	
11. Salmistu väikesadama rekonstrueerimine	1	1 500 00/1 275 000	5	4	

12. Kõrvemaa Keskus	1	850 000/722 500	5	5	
13. Tolmuvaba juurdepääsutee rajamine AS M.V.Wool kalatööstusele Vihterpalus	2	200 000/ 170 000	10	1	
14. Keila linna Ringtee tänava rekonstrueerimine	2	1 200 000/1 020 000	300	26	
15. Kose – Kuivajõe – Kose - Uuemõisa kergliiklustee rajamine	5	650 000/552 500			1
16. Keila-Joa – Treppoja ja Keila – Karjaküla kergliiklusteede rajamine ning Keila – Lehola kergliiklustee projekteerimine	5	1 800 000/1 530 000			3
17. Vasalemma – Rummu kergliiklustee rajamine	5	400 000/340 000			1
18. Kergliiklustee ehitus Aegviidust Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuseni	1	512 000/435 200	5	3	
19. Ligipääsu parendamine töökohtadele ja teenustele Kernu valla Laitse, Kaasiku, Vansi ja Hingu külades	5	1 350 000/1 147 500			3

20. Laitse RallyPark (LRP) autoteemalise spordi- ja vabaaja teemapargi arendamine	1	400 000/180 000 (OF 45%)	10	4	
21. Anija mõisakompleksi väljaarendamine mõisaajastu külustuskeskuseks	1	1 150 000/977 500	11-14	6	
22. Paldiski Rae/ Rae põik ristmiku – Rae/Kalmistu tänava ristmiku – Kalmistu/Peetri tänava ristmiku – Peetri/Kivi tänava ristmiku vaheline sõidutee	2	600 000/510 000	10	5-6	
23. Raasiku aleviku kergliiklusteed	5	500 000/425 000			1
24. Loksa linna Posti tänava kergliiklustee projekteerimine ning ehitamine	5	240 000/204 000			1
25. Paldiski Scoutspataljoni ja Paldiski linna keskust ühendav kergliiklustee	5	250 000/212 500			1
26. Andevei tööstuspargi arendamine	2	432 000/297 500	100	7	
27. Kose aleviku ettevõtlusala ettevalmistamine, avaliku	2	300 000/255 000	50-60	10-12	

tugiinfrastruktuuri rajamine					
28. Moto- ja vaba aja keskuse väljaarendamine Kose vallas	1	95 800/43 110 (OF 45%)	5	5-6	
KOKKU		18 034 800 € / 14 611 260 €			

INFORMATSIOON ARENDATAVATE OBJEKTIDE KOHTA

1. ARENDATAV OBJEKT							
Harjumaa ühistranspordi elektroonilise piletimüügisüsteemi rakendamine koos tarkvara arenduse ja haldamisega							
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS							
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<table><tr><td>1. Bussikassade soetamine (juhikompuuter, laiendusmoodul, validaator ja QR lugeja) 135 komplekti</td><td>418 000 €</td></tr><tr><td>2. Seadmete paigaldus Harjumaa bussidele</td><td>31 000 €</td></tr><tr><td>Projekti maksumus kokku</td><td>449 000 €</td></tr></table>	1. Bussikassade soetamine (juhikompuuter, laiendusmoodul, validaator ja QR lugeja) 135 komplekti	418 000 €	2. Seadmete paigaldus Harjumaa bussidele	31 000 €	Projekti maksumus kokku	449 000 €
1. Bussikassade soetamine (juhikompuuter, laiendusmoodul, validaator ja QR lugeja) 135 komplekti	418 000 €						
2. Seadmete paigaldus Harjumaa bussidele	31 000 €						
Projekti maksumus kokku	449 000 €						
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	Projekti sotsiaal-majanduslik mõju on Harjumaa 23-e kohaliku omavalitsuse ülene. Piirkonnas elab 153 600 tuhat elanikku. Sõltuvalt omavalitsusest on tööga hõivatud inimestest 19 – 44% igapäevaselt seotud Tallinnaga, lisaks õpilas- ja muu ränne. Ühistranspordi kasutajate arv on ca 38 400 inimest päevas.						
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Piirkondlik ühistranspordikeskus, Harju Maavalitsus, Maanteeamet.						

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Projekti käigus on paigaldatud maakonna liinide bussidesse 135 komplekti piletimüügisüsteeme. Tulemusena paraneb ühistransporditeenuse kvaliteet, suureneb ja paraneb piletitulu kogumine, paraneb teenuse vajaduse analüüsimine, suureneb ühistranspordi kasutajate arv tööga hõivatud ja teenuskeskustesse liikuvate inimeste hulgas. Ühistranspordi kasutamise osakaal töökäimisel on Harjumaal suurenenud 23%-lt kuni 29%-ni. Projekti rakendamine loob head eeldused Tallinna (troll, buss, tramm) ja teda ümbritseva regiooni ühistranspordivõrkude (sh rongiliiklus ja kommertsliinid) piletisüsteemide integreerimiseks. Kommertsliinide integreerimiseks on vajalik seadusandluse muutmine. Aastaks 2020 peaksid ka kommertsliinid olema uue süsteemiga integreeritud. Ühistranspordi elektroonilise piletimüügisüsteemi rakendamine aitab kaasa ühistranspordi ühtsele korraldusele ja vastava nõudluspõhise teenuse pakkumise tagamisele. Ühtne korraldus hõlmab liinivõrgu planeerimist, piletimüügisüsteemi ja tariifisüsteemi planeerimist ning piletitulu ühtset kogumist piirkondliku ühistranspordi keskuse poolt. Integreeritud süsteem hõlmab kõiki transpordiliike ja kohalikke omavalitsusi ning liinivõrku ja piletisüsteeme. Ühtne piletisüsteem, kus kehtib ühine sõidu eest tasumist tõendav dokument, mille tüüp ja hind ei sõltu transpordiliigist, liinist, vedajast ega administratiivsest jaotusest, muudab teenuse mugavamaks ning on suunatud autokasutuse vähendamisele. Sellise ühtse süsteemi rakendamisel on võimalik ühtlustada ka pileti soodustused maakonnas. Elektroonilise piletimüügi seadmed jäävad Harjumaal Ühistranspordikeskuse omandisse.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Võetud on eelpakkumised seadmetele ja nende paigaldusele.</p>

2. ARENDATAV OBJEKT

Ootekodade ja infotabloode paigaldamine bussijaamadesse (peatustesse) ja piirkonna keskustesse

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Ehitusliku projekteerimise, ehitusprojekti ekspertiisi, geodeetiliste uurimistööde ja ehitusloa väljastamisega seotud kulud; hanke korraldamise ja õigusabi kulud, omaniku järelevalve teostamise kulud, projektijuhtimine – 66 000 €
2. Ootekodade aluste ehitus, ootekojad koos valgustuse ja paigaldusega, infotablood koos paigaldusega – 684 000 €

Projekti maksumus kokku 750 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Projekti sotsiaal-majandusliku mõju on Harjumaa 13-ne kohaliku omavalitsuse ülene, võimaldades elanikele ühistranspordiga turvalist ja kvaliteetsemat liikumist kodust tööle, teenuskeskustesse ning teistesse neile vajalikesse kohtadesse. Piirkonnas elab 56 tuhat elanikku. Sõltuvalt omavalitsusest on 19 – 44% tööga hõivatud inimestest igapäevaselt seotud Tallinnaga, lisaks õpilas- ja muu ränne.

Eeldatav tegevustes osalejate ring

Tegevustesse on kaasatud piirkondlik ühistranspordikeskus, 13 sihtpiirkonna kohalikku omavalitsust, Harju Maavalitsus ja Maanteeamet.

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus

Projekti raames on paigaldatud 74 ootekoda ja 21 infotablood.
Kasusaajate arv on 12 800 ühistranspordi kasutajat piirkonnas päevas.

Projekti tulemusena on suurenenud teenuste kvaliteet ja rahulolu ühistransporditeenuse kasutamise üle ning ühistranspordi kasutajate arv, seda nii õppimisega kui ka tööga hõivatud inimeste hulgas. Ühistranspordi kasutamise osakaal töökäimisel on

	<p>Harjumaal suurenenud piirkonniti 23% kuni 29%. On vähenenud autode kasutamine ja sellega kaasnev negatiivset mõju keskkonnale.</p> <p>Tekkinud on võimalus ühistranspordi teadmiste põhisemaks planeerimiseks ja korraldamiseks.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Välja on selgitatud omavalitsuste vajadused ja sisend ühistranspordi arendustegevuse kohta, on täpsustatud projekti tegevuste ulatus, võetud eksperthinnangud ja eelpakkumised tegevuste maksumuste kohta.</p>

3. ARENDATAV OBJEKT

Lõuna-Harjumaa ühistransporditerminal rajamine Kosele

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Ühistransporditerminali ehitusprojektide koostamine
2. Terminali ehitamine

Projekti maksumus: 450 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Lõuna-Harju bussiterminali rajamine võimaldab rakendada reisijate ettevedu kohalike liinidega ning terminalist viivad edasi kiired ja mugavad ühendused Tallinna ja Tartu suundades. Võimalik on kasutades ümberistumise võimalusi Tallinn–Tartu ja Tartu–Tallinn kiirbussiliinidele. Praegu toimub busside väljumisi Kose-Ristilt tööpäevadel 40 korda, sh Tallinna suunal 19 korda ja Lõuna-Eesti suunal 21 korda (Tartu, Võru, Rõpina, Valga, Viljandi, Paide). Valdavalt kasutavad Kose inimesed ühistransporti Tallinna suunal töөлkäimiseks. Näiteks sõidab 2011. a rahvaloenduse andmetel iga päev Koselt Tallinna suunas tööle ligi 1100 inimest, neist üle 900 Tallinnasse, üle 150 Rae valda jne ning suur osa neist kasutab selleks juba praegu ühistransporti. Samuti on transporditerminali rajamisega võimalik luua nn „pargi ja reisi“ võimalused. Inimesed hakkavad kasutama Tallinna ja Tallinnast tagasi liikumiseks üha rohkem ühistransporti, mis vähendab autode kasutamist ja sellega kaasnevat negatiivset mõju keskkonnale. „Pargi ja reisi“ süsteemi rakendamisel tekivad eeldused lisateenuste pakkumiseks klientidele. Avalikke kulusid terminali ülevalpidamisele on võimalik vähendada operaatori leidmisega, kes teeniks tulu lisateenuste pakkumisega. Lisateenuste pakkumisega tekivad töökohad. Loodav terminal asub otse Tallinn-Tartu-Luhamaa maantee ääres ning seetõttu on lisanduvatele teenustele tagatud püsivalt suurem tarbijaskond kui ainult võimalikud bussireisijad. Maanteeameti andmetel oli Kuivajõel keskmine ööpäevane liiklussagedus 2014. aastal 12 117 autot ööpäevas. Otsesteks kasusaaajateks on ühistransporti kasutavad inimesed (ca 2000 inimest). Kaudsete kasusaaajatena lisanduvad terminali

	<p>rajamisest positiivselt mõjutatud inimesed, kelle jaoks teenusliikide arv suureneb ja teenustele kättesaadavus paraneb. Maanteeameti andmetel oli Kose vallas Kuivajõeel keskmine ööpäevane liiklussagedus 2014. aastal 12 117 autot ööpäevas. Kasusaajateks ongi lisaks valla elanikele (7100) ka Tallinn–Tartu–Luhamaa trassi kasutavad ja terminali teenuseid kasutama hakkavad inimesed <i>ca</i> 3000 inimest päevas.</p> <p>Kavandatava terminali rajamata jätmise tähendaks <i>ca</i> 10 000 inimesele teenuste kättesaadavuse langust, kuna uus Tallinn–Tartu–Luhamaa maantee trass ja bussimarsruudid ei hakka enam läbima senist peatust Kose-Ristil, mis on hetkel valla olulisim transpordisõlm.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kose vald
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Terminali olemasolu loob paremad eeldused ettevõtlusaladele, muudab planeeritud ettevõtlusalad investorile atraktiivsemaks. Samuti loob eeldused uute töökohtade tekkeks nii ühistranspordi terminalis kui sellega piirnevatel aladel. Kavandatav terminal paikneb kesksel kohal Kose valla üldplaneeringuga ettenähtud äri- ja tootmismaa juhtfunktsiooniga maa alal, mis omakorda loob võimaluse uute tootmisettevõtete tekkeks piirkonnas ning logistiliselt loogilise läheduse Kose valla hajaasustuses elavatele inimestele tööle käimiseks.</p> <p>Väljund: Valminud on uus liikluskorralduskeem, koostatud ühistransporditerminali ehitusprojekt ning terminal on valmis ehitatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Osaliselt on juurdepääsuteede ja platside asukohad Kose valla üldplaneeringuga määratud. Uue liikluskorralduse ja ühistransporditerminali planeerimiseks on vajalik koostada ja kehtestada vastav detailplaneering. Investeering on kajastatud Kose valla arengukava 2015-2025 lk 52 ja arengukava tegevuskava lk 9 punktis VIII.1.2. Arengukava on kättesaadav Riigiteatajast: https://www.riigiteataja.ee/akt/427112014014 .</p>

4. ARENDATAV OBJEKT

Loksa bussiterminali rekonstrueerimine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Loksa bussiterminali (ehitusmälestis nr AK30353) renoveerimisprojekti koostamine.
2. Terminalihoone välisfassaadi, siseruumide ja territooriumi rekonstrueerimine, säilitades maksimaalselt allesjäänud algset interjööri.

Maksumus: 365 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Loksa bussiterminal on ehitatud aastatel 1938- 1939 OÜ Mootor tellimusel arhitekt Elmar Lohk'i tüüpprojekti järgi Loksa tellisetehases toodetud tellistest. Hoones paiknesid ooteruum, piletikassad, ruumid jaama töötajatele, pakihoiuruum, tualett- ja puhkeruumid bussijuhtidele ning garaažid bussidele. Tegemist on Loksa ühe väärtuslikuma ajaloolise hoonega, mis kujundab oma tugeva karakteriga linna üldilmet ja on ainuke omalaadne kogu Eestis. Hoone on unikaalne ning annab suurepärase ülevaate 30-date aastate Eesti Vabariigi arhitektuurist. Loksa bussiterminali hoone võeti 11.04.2014 muinsuskaitse alla kui ehitusmälestis (reg nr AK30353).

Hetkel paiknevad hoones Swedbanki Loksa pangapunkt, kohvik ja tualettruum - kasulikust pinnast on hõivatud 51%. Hoone on eriline turismimagnet, mille atraktiivsemaks muutmisel on üheks olulisemaks tegevuseks bussiterminali rekonstrueerimine.

Loksa bussiterminal on rahvusvahelise ja regionaalse tähtsusega terminal, kust väljus 2014. a ööpäevas 50 bussi, milledesse sisenes keskmiselt **452 inimest**, 2015. a jaanuaris-veebruaris keskmiselt **487 inimest ööpäevas**. Enamus neist inimestest kasutavad ühistransporti Tallinnas töölkäimiseks. Kõige tihedama graafikuga liiguvad bussid marsruudil Tallinn – Loksa – Tallinn. Loksa on Tallinn–Peterburi–Tallinn liini vahepeatuseks, ühendades Loksat Vösuga ning Lääne- ja Ida- Virumaa suuremate asulatega. Lisaks sisenevad ja väljuvad terminalist õpilaste- ja töölisteveo liinid. Tööliste transport on Loksalt kõige suurem Kuusalu valda kahes vahetuses töötavasse Balti Spooni, kuni 250 inimest iga päev. Kuusalu vallast (endise

	<p>Loksa valla piirkonnast) transporditakse Loksa Gümnaasiumisse igapäevaselt kuni 120 õpilast. Ja erinevate teenuste saamiseks Loksa linnas kusagil 100 kuni 150 elanikku.</p> <p><u>Loksa bussiterminal ning Kotka „pargi ja reisi“ parkla</u> on oma olemuselt ning paiknemiselt täiesti erinevad ühistranspordi objektid. Teenuse osutamise seisukohalt on mõlema objekti üheaegne arendamine ühiskondliku transpordi kasutajatele väga oluline. Vaatamata sellele, et objektide omavahelise paiknemise vahemaa ei ole suur (ca 5 km), on objektide teeninduspiirkonnad erinevad nii oma olemuselt kui ka elanike arvult. Loksa bussiterminal teenindab Loksa linna ja Kuusalu valla (endise Loksa valla piirkonna) elanikke, Kotka bussipeatus teenindab põhiliselt Kuusalu valda (Tammispea, Vihasoo külad) ning ka naabermaakonda (Vihula valla Võsu-Käsmu piirkond), kus bussipeatusesse liigutakse valdavalt sõiduautodega, sest Võsu- Kotka- Võsu liin on käigus vaid üks kord päevas.</p> <p>Võrreldes Kotka peatuse kasutajatega on Loksa terminali kasutajate hulk kordades suurem.</p> <p>Seoses uute töökohtade tekkimisega Loksa linnas (2015. a tekkis 12 töökohta Loksa Eakate Kodu avamisega ning 50 töökohta elektroonikaseadmete komponente tootvas ettevõttes KASKOD-MTRONIKS OÜ). Investorite poolne huvi on taasalustada tootmistegevust Loksa Laevatehase territooriumil. Käesoleva aasta septembris avatakse Loksa- Tallinna suunal 2 uut bussiliini. Ülevaate Loksat läbivate bussiliinide kohta saab aadressidelt: http://www.loksalinn.ee/bussitransport ja http://www.kuusalu.ee/index/teed%2C_transport/Opilasliinid.</p> <p>Loksa on lähivaldade elanike, puhkajate ja turistide jaoks oluliseks avaliku ja erasektori teenuste tarbimise kohaks – aasta jooksul läbivad bussiterminali enam kui veerand miljonit reisijat. KOV kavandab bussiterminali pärast rekonstrueerimist kasutusele võtta täies mahus, tagamaks reisijatele- külalistele maksimaalselt hea teeninduse sh avades seal piletikassa, bussiooteruumid koos tualettruumidega, infopunkti jne.</p> <p>Kavandatu elluviimisel saab turismist Loksa piirkonnas oluline tegevusvaldkond ning rekonstrueeritud bussiterminali tekib hinnanguliselt 5–6 töökohta.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Projekti elluviijaks on Loksa Linnavalitsus.</p> <p>Rekonstrueerimistegevuste elluviimises osalevad Loksa linna asutused, ettevõtted ja elanikud, naabervallad ning vabatahtlikud.</p>

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p><u>Tulemus:</u> Loksa bussiterminali hoone on haruldane XX sajandi ehitismälestis, omapärane ja suursugune vaatamisväärsus, mille ruumid on kasutuses ühistranspordi ooteruumidena, teeninduspunktina (piletimüügi kassa), avatud on infopunkt. Suurenenud on ühistranspordi kasutamine, kuna töökohti luuakse juurde nii Loksal kui ka väljapool linna. Bussiterminali otstarve on täidetud: reisijatele on loodud kõik tingimused bussi ootamiseks, teeninduse ja piirkonna kohta info saamiseks ning ühistranspordi kasutamiseks. Kasusaajaid on igapäevaselt kuni 500 ühistranspordi kasutajat. Suurenenud on rahulolu ühistransporditeenusega, suurenenud on ühistranspordi kasutajate arv tööga hõivatud inimeste seas. Laienenud on bussiterminalis pakutavate teenuste hulk ja kvaliteet. Ajaloolise bussiterminali rekonstrueerimine mõjub positiivselt linna mainele, avardades Lahemaa südames paikneva looduskauni Loksa võimalusi ranna ning kalda- ja puhkealade taastamiseks ja arendamiseks. Läbi selle on Loksa linnal võimalik saada taas turismi sihtkohaks ja tunnustatud puhkepiirkonnaks, nagu see oli enne II maailmasõda.</p> <p><u>Väljund:</u> Hoone välisfassaad ja siseruumid on rekonstrueeritud, territoorium korrastatud vastavalt ühistranspordi vajadustele. Bussiterminalis on vajalikud ruumid ühistranspordiga seotud teenuste pakkumiseks (sõidupiletite müük), ruum avalikuks kasutamiseks mõeldud infopunktile, saal bussiootajatele ja kaasaegsed tualettruumid ning vajaliku teabe (kohalik kaart, bussiliikluse ajad jms) väljapanekud.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Loksa bussiterminali kinnistu on linna omandis. Kinnistule on kehtestatud detailplaneering. Loksa bussiterminali hoone kohta on Muinsuskaitseameti tellimisel koostanud eksperthinnangu EKA Muinsuskaitse- ja restaureerimise osakonna juhataja Carl-Dag Lige. Bussiterminali hoone rekonstrueerimiseks on 2013. aastal OÜ UETT ja KO poolt koostatud rekonstrueerimise eelprojekt. Loksa bussiterminali rekonstrueerimine on lülitatud Loksa linna arengukavasse, https://www.riigiteataja.ee/aktiiv/4071/0201/4021/arengukava_2018.pdf# (vt lk 26, 66, 82) ning linn on valmis panustama projekti elluviimisse.</p>

5. ARENDATAV OBJEKT

Rummu aleviku endiste vanglaterritooriumide arendamine tootmisaladeks

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Käesoleva projekti eesmärgiks on rajada Vasalemma valda Rummu alevikku endisele vanglaterritooriumile ca 26 ha suurune kaasaegne tööstus- ja logistikapark, mis loob otsesed eeldused 15-20 ettevõtte tulekuks piirkonda ning kuni 300 uue töökohta tekkeks. Ala üheks oluliseks sihtgrupiks on ekspordipotentsiaaliga ettevõtted, mis loovad keskmisest suurema lisandväärtust.

Käesoleva projekti raames on plaanis teostada järgmised tegevused:

1. Juurdepääsuteede ja kommunikatsioonide projekteerimine
2. Juurdepääsuteede ja kommunikatsioonide rekonstrueerimine ja rajamine, sh:
 - juurdepääsuteede rekonstrueerimine ja rajamine
 - vee- ja kanalisatsioonivõrgu rekonstrueerimine ja rajamine
 - elektrivarustuse rekonstrueerimine ja rajamine
 - sidevarustuse rajamine
 - soojavarustuse rekonstrueerimine ja rajamine (vajadusel ja võimalusel)

Projekti kogumaksumus koos omafinantseeringuga on 1 300 000 eurot.

Ettevõtlusala väljaarendamise puhul on arvestatud, et kõik kommunikatsioonid arendatakse välja planeeritavate kruntide piirideni, kruntide sisesed lahendused (sh vajadusel olemasolevate hoonete lammutamine, uute rajamine jms) teostatakse erainvestorite poolt ning ei kuulu käesoleva projekti koosseisu. Kogu ala väljaarendamine (sh kruntide sisesed kommunikatsioonid, uued hooned, olemasolevate hoonete lammutamine ja rekonstrueerimine, kokku 15–20 ettevõtet) toob perspektiivis kaasa täiendavad erasektori investeeringud, mille kogumaht on konservatiivsel hinnangul vähemalt 10 miljonit €.

2015. aastal koostatud Rummu ettevõtlusala väljaarendamise kava ning teostatavus-tasuvusanalüüsi visiooni kohaselt on kõik tööstusala krundid plaanis kasutusse anda hiljemalt 2025. aastaks. Visiooni kohaselt tegutseb aastal 2025 alal 15 ettevõtet, kes on piirkonda loonud 300 töökohta. Käesoleva projekti realiseerimine (juurdepääsuteede ja kommunikatsioonide rajamine)

	<p>on kavandatud aastateks 2016-2017 ning alates 2018. aastast lisandub alale plaanikohaselt keskmiselt 2-3 ettevõtet aastas.</p> <p>Ala väljaarendamise kava ning teostatavus-tasuvusanalüüsi koostamise raames on määratletud ka tööstusala sihtgrupid, arvestades piirkonna sotsiaalmajanduslikku olukorda, Harjumaa ettevõtlus- ja tööstusalaade positsioone ning teiste analoogsete alade väljaarendamise kogemust Eestis. Sellest tulenevalt on ala suunatud eelkõige tootmise ja ümbertöötlemisega tegelevatele ettevõtetele, kes soovivad paindlikke ning soodsa hinnaga võimalusi oma äri arendamiseks logistiliselt heas asukohas, kuid kellele pealinna vahetu lähedus pole määrav.</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus</p>	<p>Rummu tootmis- ja logistikapargi näol on tegu objektiga, millel on suur arengupotentsiaal ning mille väljaarendamine omab märkimisväärset sotsiaalmajanduslikku mõju kogu Loode-Eestile. Objekti väljaarendamise järgselt luuakse otsesed eeldused 15-20 tootmis- ja logistikaettevõtteettevõtte tekkeks Vasalemma vallas, mis toovad perspektiivis kaasa kuni 300 uut töökohta. Ala väljaarendamisel lähtutakse senisest parimast praktikast nii Eestis kui lähiriikides, muuhulgas võetakse arvesse ka näiteks SA Ida-Virumaa Tööstusalaade Arendus kogemusi tööstus- ja logistikaparkide väljaarendamisel Narvas ja Jõhvis.</p> <p>Rummu tootmis- ja logistikapargi arengu eelduseks on hea logistiline asukoht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Paiknemine Keila-Haapsalu maantee ääres; - Tallinna lähedus (ca 45 km) ja Keila lähedus (17 km); - Paldiski sadama lähedus (ca 20 km); - Ämari lennubaasi lähedus (ca 4 km); - Raudtee lähedus (lähim peatus on Vasalemma alevikus (ca 4 km). <p>Samuti on oluliseks eeliseks juba olemasolev infrastruktuur (nt alajaam, osa hooneid), mis on osaliselt funktsioneeriv ning mida saab kasutada alale esimeste asukate meelitamiseks.</p> <p>Projekt on väga oluline sotsiaalmajanduslik mõju ka seetõttu, et Rummu planeeritav tootmis- ja logistikapark asub piirkonnas, mis on võrreldes Harjumaa keskmisega oluliselt vähem arenenud ning mida ilmestavad vanglate sulgemise ning sadade töökohtade kadumise järgselt mitmed sotsiaalmajanduslikud probleemid. Vasalemma valla elanike keskmine brutopalk (2013. a 789 eurot) jääb oluliselt alla nii Harjumaa kui ka Eesti keskmisele, registreeritud töötus (2013. a 5,6%) on kõrgem kui keskmine, alevikes paiknev kinnisvara on väheväärtuslik jne. Eriti mahajäänud on elu- ja ettevõtluskeskkond Rummu ja Ämari alevikes, mille infrastruktuur vajab olulist järeleaitamist. Seetõttu avaldab käesolev projekt otseselt positiivset</p>

	<p>sotsiaalmajanduslikku mõju Vasalemma valla arengule ka laiemalt.</p> <p>Arvestades arendatava ala mahtu, logistiliselt head asukohta ning asjaolu, et 20 km raadiuses on mitmeid suuremaid keskusi (Keila linn, Paldiski linn), on ala väljaarendamise mõjupiirkond siiski oluliselt laiem kui vaid Vasalemma vald, mõjutades eelduste kohaselt lisaks Paldiski ja Keila linnadele ka teisi Lääne-Harjumaa omavalitsusi (Padise, Nissi, Kernu ja Keila vallad) ning Lääne maakonna põhjaosa.</p> <p>Ala arendajad on seisukohal, et ka turismi areng (sealhulgas sukeldumine) on Vasalemma valla ning Rummu aleviku seisukohast olulised tegevused. Samas ei ole turismi arendamine endise vangla territooriumil kooskõlas arendajate nägemuse ning plaanidega seal tootmisalade arendamisel. Turismi arendamiseks on võimalik ning sobilik kaaluda kõrvaloleva kinnistu kasutuselevõttu (tuhamägi ning turismiobjektina kuulsust kogunud supluskoht). Nende alade arenguvisionid on praegu koostamisel.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Ala väljaarendamisega seotud tegevustes osalevad Rummu Invest OÜ, Vasalemma Vallavalitsus, kommunikatsioonide valdajad (nt OÜ Vasalemma Vesi, Elektrilevi) jt. Infrastruktuuri väljaarendamiseks luuakse planeeritavalt mittetulundusühing (MTÜ), kes jääb pärast projekti lõppu projekti raames rekonstrueeritavate ja rajatavate kommunikatsioonide valdajaks.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Projekti tulemusena:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lisandub piirkonda 15–20 ettevõtet, millest oluline osa on ekspordipotentsiaaliga - Luuakse kuni 300 uut töökohta - Lisanduvad piirkonda perspektiivis erainvesteeringud mahus vähemalt 10 miljonit eurot - Paraneb olulisel määral elu- ja ettevõtluskeskkond Rummu alevikus ning kogu Vasalemma vallas - Kaudselt annab objekt lisaväärtuse kogu Loode-Eestile <p>Projekti väljundid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Väljaarendatud kommunikatsioonid ca 26 ha suurusel tootmis- ja logistikaalal, sh juurdepääsuteed ja muud peamised kommunikatsioonid (vesi, kanalisatsioon, elekter, side)

Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Olemasolevad planeeringud ja projektid:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Vasalemma valla arengukava 2012-2021, https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4121/0201/3051/Lisa.pdf# : Valla strateegiline eesmärk nr 3 (aastaks 2021) maakasutuse ja ruumiplaneerimise valdkonnas: Rummu alevikus asuvad hetkeseisuga Riigi Kinnisvara AS-ile kuuluvad territooriumid (Harku ja Murru vangla, tuhamägi jt) on terviklikult ja sobiva sihtotstarbega kasutusele võetud (lk 31). Käesolev projekt on otseselt suunatud selle strateegilise eesmärgi täitmisele.2. Territooriumi esmane eskiislahendus 2015. aasta alguseks on koostatud esmane ala väljaarendamise eskiislahendus, mille kohaselt on territooriumile võimalik planeerida kuni 30 erineva suurusega äri- ja tootmismaa krunti ning varustada need vajalike kommunikatsioonidega.3. Ettevõtlusala väljaarendamise kava ja teostatavus-tasuvusanalüüs – valmis märtsis 2015.
---	---

6. ARENDATAV OBJEKT

„Pargi ja reisi“ parkla ning jalgrattaparkla rajamine Riisipere raudteejaama

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

„Pargi ja reisi“ parkla ning jalgrattaparkla rajamine Riisipere raudteejaama.

Maksumus: 220 000 €

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Nissi valla tööelistest elanikest 65% töötab väljaspool valda, neist valdav osa (50% tööelistest elanikest) Keilas, Sauel, Sakus, Tallinnas.

Nissi valla 50 gümnasisti õpivad (v.a mõni üksik erand) Keilas, Sauel ja Tallinnas.

Erasektori teenustest on vallas olemas toidukauplused ja postkontorid. Muid teenuseid tarvivad Nissi elanikud Keilas ja Tallinnas.

Töökohale ja kooli jõudmiseks on parim võimalus Riisipere – Tallinna rong. Rong väljub Riisiperest 10 korral päevas. Võrdluseks: maakondlikud bussiliinid väljuvad Nissi vallast 3 korral päevas.

Riisipere on rongiliini lõpp-peatus. Riisipere aleviku elanikud kasutavad rongi väga aktiivselt, kuid ülejäänud valla elanikel on ühendus töökohaga ja kooliga vaevalisem ja aeganõudvam.

Riisipere aleviku, sellega kokku kasvanud külade ja lähiümbruse (ca 2 km) elanike jaoks (kokku ca 1100 in) on soodsaim lahendus sõita jalgrattaga Riisipere jaama ning jätkata sõitu rongiga.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Nissi Vallavalitsus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Parem ligipääs töökohtadele ja teenustele.</p> <p>Väljund: „Pargi ja reisi“ parkla ning jalgrattaparkla on rajatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Ettevalmistustöid ei ole tehtud, kuid Nissi vald on valmis panustama projekti elluviimisse.</p> <p>„Pargi ja reisi“ parkla ja jalgrattaparkla rajamine Riisiperre on kavandatud Nissi valla arengukavas aastatel 2019+.</p> <p>Nissi Vallavolikogu määrus: Nissi valla arengukava 2012–2030 ja tegevuskava 2014–2018 vastuvõtmine https://www.riigiteataja.ee/akt/425092012031&leiaKehtiv</p> <p>Määruse lisa: Nissi valla arengukava 2012-2030 ja tegevuskava 2014-2018 https://www.riigiteataja.ee/akt/lisa/4251/0201/4022/Nissi%20valla%20arengukava%202012-2030.pdf#</p> <p>Objekt: Parkla ja jalgrattaparkla rajamine Riisipere raudteejaama juurde Vaata: V peatükk Tegevuskava (lk 34) tabel Investeeringud 2019+ (lk 35)</p>

7. ARENDATAV OBJEKT

Aruküla „pargi ja reisi“ parklate laiendamine ja uuendamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Aruküla raudteejaama parkla laiendamine vähemalt 10 parkimiskoha võrra.
2. Aruküla marsruuttakso lõpp-peatuse ja reisijate parkla asfaltkatte uuendamine.

Maksumus kokku: 60 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Seisuga 01.01.2015 elab Aruküla alevikus ja naaberkülades kokku 2612 inimest.

Paljud Raasiku valla elanikud käivad tööl ja koolis Tallinnas ning kiireimaks, keskkonnasäästlikumaks ja mugavamaks võimaluseks sinna jõudmisel on ühistransport. Kõige tihedamalt sõidab Aruküla ja Tallinna vahel marsruuttakso liin nr 244, mille lõpp-peatus asub Raasiku vallamaja esisel platsil (Tallinna mnt 24, Aruküla) ning millel on Arukülast 27 väljumist päevas. Seetõttu on see liin ka üheks populaarsemaks ühistranspordi vahendiks igapäevaselt alevikust ja lähiküladest Rae valda ning Tallinnasse tööle ja kooli minejatele. Väga sageli pargitakse auto vallamaja parklasse ning sõidetakse marsruuttaksoga edasi. Sellise tegevuse soodustamiseks ja jätkusuutlikuks toimimiseks vajab parkla olemasolev asfaltkatte uuendamist.

Kiireimaks võimaluseks Tallinnasse jõudmiseks on raudteetransport. Aruküla raudteejaamas on 5 parkimiskohta, mida on selgelt liiga vähe. Seetõttu pargitakse väga tihti ka lähistel asuvasse kaupluse ja kohviku klientidele mõeldud parklatesse. Kuna paremad parkimisvõimalused soodustavad ühistranspordi kasutamist, siis on vaja olemasolevat parklat laiendada vähemalt 10 parkimiskoha võrra.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Raasiku Vallavalitsus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Pargi ja reisi parklate laiendamine ja uuendamine suurendab kindlasti ühistranspordi kasutamist ning leevendab seega Tallinna suunal liiklussagedust ja teede koormust.</p> <p>Väljund: „Pargi ja reisi“ parklates on valminud täiendavad parkimiskohad ning asfaltkate on uuendatud..</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Aruküla raudteejaama parkla laiendamiseks on pöördutud Eesti Raudtee poole, kes kahjuks ei näe võimalust lähiaastatel parkla laiendamiseks, kuid ei tee ka selleks takistusi.</p> <p>Marsruuttakso peatuse parkla Arukülas Tallinna mnt 24 kuulub vallale. Seega on valmisolek tööde teostamiseks olemas. Vald on valmis panustama projektide elluviimisse.</p> <p>Raasiku Vallavolikogu 12.05.2015 otsusega nr 35 algatati Raasiku valla teehoiukava 2016-2020 koostamine, mille eelnõu punktis 5.4 käsitletakse ka „Pargi ja reisi“ parklate rajamist: http://raasiku.kovtp.ee/istungite-teave. Hetkel kehtivas valla arengukavas küll puudub viide „Pargi ja reisi“ parklate rajamisele, kuid hiljemalt 2015. a oktoobris kehtestatav teehoiukava hakkab kuuluma valla arengukava juurde. Parkimiskohtade vähesuses probleem on teravalt ülesse kerkinud just viimasel ajal, alates uute Elroni rongide sõitma hakkamisest.</p>

8. ARENDATAV OBJEKT

Kotka „pargi ja reisi“ parkla rajamine Kuusalu vallas

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Projekteerimine
2. Parkla ja bussipeatuste ühendusteede ehitamine
3. Parkla ja ühendusteede valgustus ehitamine

Maksumus: 160 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Kotkale kaasaja nõuetele vastava „pargi ja reisi“ parkla rajamise vajadus tõstatati ühisel nõupidamisel Lääne-Viru Maavalitsuse arengutöötajatega juba 2013. aastal. Tänapäevaks on Loksa – Liiapeksi (Tallinn-Narva mnt) maanteelõigul asuv Kotka-Võsu ristmik kujunenud üheks oluliseks liiklussõlmeks Kuusalu valla ja Vihula valla elanikele. Kotka-Võsu ristmikult toimub hea bussiliiklus Loksa ja Tallinna suundades. Piirkonna küladesse avalikud bussiliinid ei sõida. Kotka-Võsu risti tullaakse autodega, pargitakse sõidutee äärde ja istutakse ümber avalikele bussiliinidele. Ristmiku piirkonnas asub kolm erinevat bussipeatust. Autode nõuetele vastavad parkimisvõimalused ja bussipeatuse ühendav kõnniteede võrgustik puudub, mis tekitab suhteliselt tiheda liiklusega alal liiklusohtrike olukordi. Päeva jooksul pargitud autode arv ületab juba 15-ne.

Kotka „pargi ja reisi“ parkla ning Loksa bussiterminal on oma olemuselt ning paiknemiselt täiesti erinevad ühistranspordi objektid ning teenindavad erinevate piirkondade inimesi. Teenuse osutamise seisukohalt on mõlema objekti üheaegne arendamine teenuse tarbijatele väga oluline. Vaatamata sellele, et objektide omavahelise paiknemise vahemaa ei ole suur (ca 5 km), on objektide teeninduspiirkonnad erinevad nii oma olemuselt kui ka suuruselt. Üks teenindab valdavalt linna, kus bussipeatusse liigutakse jalgsi, teine maapiirkonda ning ka naabermaakonda (Vihula vald, Võsu-Käsmu piirkond), kus bussipeatusse liigutakse valdavalt sõiduautodega. Kotka liiklussõlm on juba kujunenud „pargi ja sõida“ parkla kohaks, mis ei ole aga selleks kohandatud, kuigi leiab laialdast kasutamist. Samuti on selleks mittekohandatud koht ebaturvaline nii parkijatele kui ka tiheda liiklusega teel liiklejatele. Loksale ei saa oma autot „pargi ja sõida“ teenust vajajad parkida, kuna osa Kotka risti läbivaid bussiliine ei sõida Loksale sissegi ning Loksa bussiterminali juures ei ole ka ruumi kogu piirkonna

	<p>vajadusi arvestava parkla rajamiseks.</p> <p>Parkla vajadus Kotkal on teravalt ülesse kerkinud just viimastel aastatel pidevalt suureneva tööpuuduse tõttu Kuusalu valla Kotka ning Vihula valla Võsu-Käsmu piirkondades.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Objekti elluviijaks on Kuusalu Vallavalitsus koostöös Maanteeametiga.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Tagatakse turvaline parkimine ja pääs avalikele bussiliinidele. Likvideeritakse aastatega kujunenud liiklusohklik olukord Kotka-Võsu ristmikul.</p> <p>Väljund: On valminud 25 kohaline „pargi ja reisi“ parkla ning rajatud parklat ja kolme bussipeatust ühendav kõnniteede võrgustik kogupikkusega ~350 meetrit. Ala on valgustatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Kuusalu Vallavalitsus on valmis panustama omaosaluse suuruses vähemalt 15% projekti kogumaksumusest.</p> <p>Parkla alune maaomand kuulub Riigi Metsamajanduse Keskusele ning parklat ja bussipeatuse ühendavate teede alune maa kuulub Maanteeametile.</p> <p>Ettevalmistustöödena on koos Maanteeametiga kaardistatud tekkinud probleemistik ja on valmisolek koostöös lahendada liiklusohhtlikuks kujunenud olukord Kotka –Võsu ristik, tagamaks elanike turvalise juurdepääsu avalikele bussiliinidele, mis omakorda tagab nende parema juurdepääsu töökohtadele ja avalikele teenustele.</p> <p>Kotka „pargi ja reisi“ parkla rajamine on lülitatud Kuusalu valla arengukavasse, http://www.kuusalu.ee/galerii/BDOC/Kuusalu_valla_arengukava.bdoc (vt lk 10, 11, 18 ja eelarvestrateegia) ning vald on valmis panustama projekti elluviimise.</p>

9. ARENDATAV OBJEKT

Padise kloostrikompleksi arendamine interaktiivseks külastuskeskuseks

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Interaktiivse külastuskeskuse, ekspositsiooni ja teenindusruumide väljaarendamine Padise kloostrikompleksi baasil.

Projekti maksumus 1 400 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

1. Padise kloostrit külastab täna hinnanguliselt 30 000 turisti aastas, olles sellega Lääne-Harjumaa kõige külastatavam objekt. Padise kloostris ei ole välja arendatud teenuseid turistide teenindamiseks, seega turismi seisukohalt olulisel objektil puudub hetkel võimekus turistide voogu kontrollida, neile vajalikke teenuseid pakkuda ning teenida turismitulu objekti ülalpidamiseks. Kompleks on hetkel turvamata ning kohati ohtlik.
2. Padise vallas on 18 turismiteenuse pakkujat (majutus, toitlustus, aktiivtegevused). Kloostri väljaarendamine toob kogu piirkonda turiste juurde ning võimaldab turismiettevõtjatel laiemalt enam teenida.
3. Laiemalt on Padise kloostri potentsiaalsed koostööpartnerid turismiettevõtjad Tallinna ja Haapsalu vahel.
4. Kloostrikompleksis on suurepärase keskkond kontsertide ja teatrietenduste korraldamiseks, kuid tänasel hetkel on see mainitud olude tõttu raskendatud.
5. Rahvusvahelisel tasandil on Padise klooster kõnekas objekt – tsistertslaste ajaloo juured ulatuvad Lääne-Euroopasse, Padise kloostril on ajaloo jooksul olnud valdusi Lõuna-Soomes tänase Porvoo, Helsingi, Sipoo ja Vantaa aladel. Padise klooster oma eheduses (see on üks paremini säilinud kloostrikompleks Põhja-Euroopas) pakub suurt huvi Saksa, Soome,

	Prantsuse jt Euroopa riikide turistidele.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Padise Vallavalitsus, Harjumaa ja Loode-Eesti turismiettevõtted ning Muinsuskaitseamet.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Vastavalt restaureerimisprojektile on töödena kavas järgmised turistide heaoluks suunatud tegevused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sulgeda kloostri territoorium, et kontrollida turistide liikumist kloostris ning käivitada piletimüük. 2. Paigaldada kloostri avatäited (aknad, ukсед), et vältida tuuletõmbust ning vihmase hoonesse ja luua seeläbi paremad võimalused kontsertide ja teatrietenduste korraldamiseks kloostris, aga ka kloostri kiriku väljarentimist laulatus- ja muudeks tseremooniateks. 3. Paigaldada põrandakivid hoone avalikesse ruumidesse, et tagada külastajatele mugavam ja puhtam liikumine. 4. Tuua hoonesse elekter, et tagada turvalised liikumised külastajatele. 5. Tuua hoonesse vesi ja kanalisatsioon ning ehitada välja tualetid. 6. Luua raidkivide ja arheoloogiliste kaevamiste ekspositsioon kloostrisse. 7. Panna infostendid kloostrisse, et võimaldada külastajatel nähtava mõistmist. 8. Luua virtuaalne ekspositsioon kloostrisse, mis võimaldab „näha nähtamatut“ ehk visuaalselt ette kujutada kloostriaegset või mõisaaegset elu ja interjööri. 9. Luua kloostri teenindamiseks vajalikud tööruumid kloostrikompleksi kuuluvasse endisesse mõisa valitsejajamaja – kontrollitud sisekliimaaga näitusesaal, 3-5 avatud töökohta käsitöömeistritele, infopunkt, piletite, käsitöö ja suveniiride müük, ruum personalile ja tualettruumid. 10. Turismitulu tekib kloostri piletimüügist ning teenuste müügist (giiditeenused, ruumide rentimine, ürituste korraldamine), suveniiride müügist. Peamised külastajad on siseturistid (kooligrupid ja pered) ning rahvusvaheline turism (eelkõige üksikkülastajad ja grupid Soomest ja Saksamaalt, lähtuvalt ajaloolistest sidemetest). <p>Projekt on eelkirjeldatud mahus võimalik ellu viia kavandatud 1,4 miljoni euroga.</p>

	<p>Projekti tulemusel saab olulist turismipotentsiaali ning suurt ajaloolist ja kultuuriväärtust omavast Padise kloostrikompleksist toimiv külastuskeskus, kus on teenused välja arendatud ja töötamas alaline personal. Luuakse neli (4) uut spetsialisti kvalifikatsiooni nõudvat töökohta.</p> <p>Objekti külastajate arv suureneb tänu atraktiivsete teenuste loomisele kuni kaks korda (~60 000). Saadav turismitulu kasvab tänu paremale turundamisele, kvalifitseeritud personali olemasolule ja piletimüügi käivitamisele üle kahekümne korra, mis tagab vajaliku jätkusuutlikkuse.</p> <p>Kasu saavad turismiala ettevõtted Padise vallas, Harjumaal ja Loode-Eestis ning kohalik kaubandus ja käsitöömeistrid. Suureneb Padise ja Loode-Eesti piirkonna populaarsus, turistide hulk ning sellest tulenev potentsiaalne teenuste maht. Eelnimetatud prognoosid on tehtud analüüsides Loode-Eesti piirkonna turismiettevõtteid ning võrreldud teiste sarnaste objektide potentsiaaliga Eestis (Haapsalu linnus, Rakvere linnus jms).</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Padise klooster ja selle kõrval asuv endine mõisa valitsejamaja moodustavad ühtse kloostrikompleksi ning need kuuluvad Padise vallale. Valminud on vajalik projektdokumentatsioon töödeks kloostri (AS Restor 2012. a) ning eskiisprojekt töödeks valitsejamajas (OÜ Kapiteel 2010. a). Projekt on vastavuses Padise valla arengukavaga lk 33, 40 ja 41, link: https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4120/3201/3020/Padise%20valla%20arengukava%20aastateks%202013-2025.pdf# arengukava lisaga - tegevused aastateks 2013-2016, link: https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4120/3201/3020/Padise%20valla%20arengukava%20tegevuskava.pdf# (vt punktid 2.1, 2.5, 4.2 ja 4.3).</p> <p>ning üldplaneeringuga, link: http://www.padise.ee/documents/1433131/1478988/Padise+valla+%C3%BCldplaneering+2002.pdf/da628eac-11d3-43d5-bb99-569e694cd7ae;jsessionid=A7AF4EBD289D3E29FB65112E7F615243.jvm3?version=1.0.</p> <p>Padise kloostri kui maakonna olulise turismimagnetiga on arvestatud ka Harju Maakonna turismi arengu strateegias http://www.heak.ee/WWW_files/files/user_files/failidVanaltKodulehelt/documents/KOV/Tegevus%202011/turismistrateegia.pdf</p> <p>Padise vald omab finantsvõimekust omaosaluse tagamiseks projekti realiseerumise korral.</p>

10. ARENDATAV OBJEKT

Kloogaranna avaliku ranna taastamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Kloogaranna avaliku rannaala projekti koostamine
2. Kloogaranna avaliku rannaala taastamistööd ja kaasaegse taristu rajamistööd.

Maksumus: 450 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Keila valla üldplaneeringu järgselt (lk 52-54) on valla üheks tähtsaimaks ja atraktiivseimaks puhkepiirkonnaks Kloogaranna rand, ulatuslik mererand koos sellele külgnevate rannikuvööndi kaunite metsadega, siseveekogude äärsed alad ning arvukad loodus- ja kultuurimälestised on aluseks Keila valla suurele puhkemajanduslikule potentsiaalile. Tänu kõrgele puhkemajanduslikule nõudlusele seoses Tallinna ja Keila linna lähedusega, on kujunenud mererand ning roheline vööndi metsad intensiivselt kasutatavaks puhkevööndiks.

Keila valla üldplaneering:

http://www.keilavald.ee/documents/1708525/2176270/SELETUSKIRI_2.pdf/0a2b5ac3-2f56-4785-a994-30535bb69b23

<http://www.keilavald.ee/documents/1708525/2176270/UEldplaneering.pdf/5f46c5aa-9ed7-4730-abac-56367ad20119>

Lähtuvalt Keila valla arengukavast 2015-2022 (lk 8, 30, 32) vajab Kloogaranna puhkepiirkond kaasaja nõuetele vastava, nii tehnilise kui ka sotsiaalse infrastruktuuri loomist. Puhkepiirkondade kasutamine suveperioodil on intensiivne, valdav osa puhkajatest on väljastpoolt Keila valda. Pikk rannajoon ja liivased supelrannad on ideaalilähedased aktiivseks tegevuseks merel ja rannal (rannasportmängud, purjetamine), metsaalade vaatamisväärsused ja logistiline kättesaadavus mitmete transpordiliikidega (auto, liinibuss, marsruuttakso, rong), samuti Tallinna lähedus (eriti Tallinna läänepoolsed linnaosad), loovad head võimalused puhkemajanduse arenguks ja arendamiseks. Keila valla SWOT analüüsi tulemusena on ühe

tugevusena selgunud, et turistide seas on Kloogaranna rand oluline ning tuntud suvitus- ja lõõgastuskoht. Seevastu on nõrkusena välja toodud avalike randade ja taristu kasutamise parema korraldamise vajadus. Kloogaranna ranna arendamine on Keila valla viie tähtsama tegevusvaldkonna hulgas ning eesmärk on saavutada aastaks 2022 kaunis avalik rannaala koos elementaarse taristuga.

Keila valla arengukava 2015-2022:

<http://www.keilavald.ee/documents/1708525/6360290/M%C3%A4%C3%A4rus+nr+33+Lisa.pdf/100793e0-cb31-4527-a64e-510f287638f6>

Perspektiivne mereturismi sihtkoht Lääne-Harjumaal on Kloogaranna rand, mida kajastab ka Harju maakonna turismi arengustrateegia 2025 Tegevuskava 2015 (lk 12). Kitsaskohana on välja toodud vetelpääste ja teenindusettevõtete puudumine. Kogukonnatasandil on ühe olulise tegevusena nimetud ka kohalikku turismi soodustava infrastruktuuri arendamine (lk 27). Alustuseks on lahendus nimetatule Kloogaranna rannaala detailplaneeringu kehtestamine (prognoositud sügisel 2015), mille üks eesmärkidest on määrata Kloogaranna rand avalikuks rannaalaks. Oluline aspekt on ka ranna avatus Soome lahele.

Harju maakonna turismi arengustrateegia 2025 Tegevuskava 2015:

http://harju.maavalitsus.ee/documents/182179/4163295/HM_turismi_arengukava_2015.indd.pdf/6c6cef27-461f-42cc-aa52-480243dd0516

Ühe olulise tegevusena ning koordineeritud turismialase koostöö saavutamiseks on Keila Vallavalitsus liitunud Läänemere Väljakutse programmiga (The Baltic Sea Challenge). Eesmärk on vahetada ja saada kogemusi ning leida koostööpartnereid Kloogaranna rannaala paremaks planeerimiseks. Esmased kontaktid on loodud Soomes Pori linna Keskkonnakaitse büroo planeerimisjuhi Seppo Salonmen'iga.

Info Läänemere Väljakutse programmiga liitumise kohta leiate: http://www.itamerihaaste.net/en/our_network

Piirkonna atraktiivsemaks muutmise tulemusena hoogustub kohalike liikuvus, elavneb külastuskeskkond ning loob eelkõige turismiettevõttele soodsamad tingimused arenemiseks või uute loomiseks. Geograafiliselt paikneb Kloogaranna rand erinevate veespordiharrastustega tegelemiseks soodsas asukohas ning see võimaldab perspektiivselt ka erinevaid veeüritusi planeerida ja korraldada. Arendatava objekti mõju ulatus on Harju maakonna ning ka riigipiiri ülene.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti elluviija on Keila Vallavalitsus koostöös naabervaldadega
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Eeldatav väljund: rannaala on korrastatud, liiv puhastatud, mänguväljak ja laudtee rajatud, kuivkäimlad, prügikastid, istepingid ja riietuskabiinid paigaldatud ning vetelpäästele vaatlustorn ja meeskonnaruumid, rannakioskid, elementaarne taristu rajatud.</p> <p>Oodatav tulemus: hooajaliselt luuakse juurde uusi töökohti (eeldatavalt 25) külastajate teenindamiseks, nt vetelpäästjad, veespordivahendite laenutajad, rannakoristajad, jäätisemüüjad, ajalehemüüjad, kioskipidajad. Töökoha iseloom on hooajaline ja osalise tööajaga, palgamäära kehtestab vallavalitsus <i>ja/või</i> haldajad.</p> <p>Kloogaranna rannaala detailplaneeringu kohaselt põhineb lahendus eesmärgil rajada ranna alale jätkusuutlik ja keskkonnasõbralik äri- ja puhkepiirkond. Oodatud on lisaks siseturistidele ka välisturistid Soomest, Rootsist, Venemaalt, Lätist. Ööbida on võimalik kohalikes majutustevõtetes, detailplaneeringujärgselt ka telgiga, autokaravaniga. Puhkevõimalused nähakse ette igas vanusegrupis ja huvidega inimestele.</p> <p>Eeldatavad investeeringutega kaasnevad tegevused on toitlustustevõtte ja vabaaja ettevõtte (teemapark) rajamine.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Kloogaranna rannaala detailplaneering on saanud kooskõlastused maaomanikelt ja ametkondadelt. Planeeringu üheks eesmärgiks on maa munitsipaliseerimine. Vald on valmis panustama projekti elluviimisse.</p> <p>Keila valla arengukava 2015-2022 lk 8, 30, 32: http://www.keilavald.ee/documents/1708525/6360290/M%C3%A4%C3%A4rus+nr+33+Lisa.pdf/100793e0-cb31-4527-a64e-510f287638f6</p>

11. ARENDATAV OBJEKT	
Salmistu väikesadama rekonstrueerimine	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekteerimine 2. Kai ja muuli rekonstrueerimine 3. Sadama infrastruktuuri rajamine (sadama teenindushoone, sh ruum sadama operaatori teenistuseks, olmeruumid koos kööginurgaga sadama küllastajatele, sanitaaruumid, esmaabiruumid ning laoruumid sadama teeninduseks vajaliku inventari hoiustamiseks) 4. Ligipääsutee ja parkla rekonstrueerimine <p>Maksumus: 1 500 000 €</p>
Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus	<p>Salmistu ajalooline sadam asub Harju maakonnas Kuusalu vallas Salmistu külas, mille mõju ulatub kogu Läänemere piirkonnale. Paadisadamana oli see koht kasutuses juba 1880-ndatel. Pärast NSVL-is piiritsooni kehtestamist toimus sadama taandareng ning rekonstrueeriti taas 1970-ndatel kalurikolhoosi Majak poolt. Tänapäevaks on neist aegadest jäänud järele ainult lagunenu kai osa ning seda saab kasutada vaid madalasüvisega paatide pääsuks merele ja meres asuvatele saartele. Sadama ümber paiknev Salmistu küla on kiiresti arenev elamu- ja turismipiirkond. Praegune akvatooriumi süvis ei võimalda regulaarset sadama kasutamist – madala veeseisuga on ka aerupaatidel merele pääs raskendatud. Sadama piirkonnas on tsentraalne vee- ja elektrivarustus olemas, kuid sadamas nende kasutusvõimalus puudub. Käesoleva projekti otseseks eesmärgiks on rekonstrueerida Salmistu sadama koos kõigi sadama teenindamiseks vajalike sadamarajatistega, et see kujundada Eesti õigusaktides kehtestatud nõuetele vastavaks hooldatud ning heade ligipääsuvõimalustega sadamaks, mis on</p>

	<p>navigeeritav kogu hooaja kestel, ning kus on piisav süvis ka suurematele alustele. Sadama kaasajastamisega paraneb Salmistu suvituspiirkonnas pakutavate teenuste kvaliteet, suureneb veelgi piirkonna atraktiivsus, erinevate teenuste pakkujate käibe kasv ning merepääste võimekus Kolga lahel. Sadama põhikasutajad ja kasutusalad jagunevad järgnevalt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. alusteomanikud, kes hoiavad oma aluseid sadamas ja sadama külastajad merelt, kes vajavad sildumiseks sadamat; 2. sadama teenuste kasutajad, kes väljuvad või randuvad alustelt; 3. sadama külastajad, kes kasutavad sadamas pakutavaid mereturismialaseid teenuseid – lainelaudurid, surfajad, purjetajad, kajakiturism, toitlustajad jne; 4. merepääste tegevus. <p>Eelnimetatud tegevustega kaasnevad otsesed ja kaudsed töökohad. Otsesed töökohad: Sadama kapten, sadama operaator, turismikorraldajad, taristu teenindajad – nende palgatase on 2 kuni 4 miinimumpalka. Kaudsed töökohad: Ümbruskonna turismiteenuste pakkujad, toitlustajad, majutajad, transporditeenuste osutajad, turismikorraldajad, giidid, laevaomanikud jne. Luuakse tingimused kuni viie töökohta tekkeks, millele lisanduvad hooajalised lepingulised töötajad. Piirkonnas on potentsiaal sadama kui turismiobjekti kasvuks, kuid käesoleval hetkel on peamiseks piiravaks teguriks merelepääs, ilma milleta ei ole võimalik arendada mereturismi, mistõttu on käesoleva projekti rakendamine Harju maakonna seisukohast väga oluline. Projekti elluviimine on kogu piirkonna jaoks ülimalt tähtis, oluliselt paraneb juurdepääs väikesaartele. Salmistu sadam asub Tallinnast 35 km, Rakverest 75 km ja Narvast 170 km kaugusel ning Eestis määratletud sadamapiirkondade järgi kuulub sadam Soome lahe idapiirkonda.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Projekti elluviija on Kuusalu Vallavalitsus.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p><u>Väljund:</u> Rekonstrueerimise käigus süvendatakse akvatoorium, rajatakse kaitsemuulid, rekonstrueeritakse kai ja slipp, kindlustatakse kallas, ehitatakse tehnovõrgud ja sadamateenindushoone, paigaldatakse navigatsioonimärgistus ja ujuvkaid ning taastatakse sadama ehituse käigus kahjustunud juurdepääsutee. Luuakse kuni viis töökohta. <u>Tulemus:</u> Projekti tulemusel luuakse oluline sadama Harjumaal, mis on avatud piirkonna mereturismi eelise kasutamisele, turismiteenuste arendamisele ning teenindusliikide arvu suurendamisele. Projekti rakendamisega luuakse sadama kui olulise</p>

	<p>mereturismi objekti tekkele kaasaegsed tingimused ning tagatakse ligipääs merele, sõltumata ilmastikuoludest ja vee tasemest akvatooriumis. Oluliselt paraneb juurdepääs väikesaartele. Projekti rakendamine tõstab piirkonna turismitulusid, muudab piirkonna oluliselt atraktiivsemaks ning aitab seega kaasa merendusega kaasnevate traditsioonide jätkumisele. Tekivad uued võimalused kasvatada sissetulekuid sadamateenuste ja mereturismi arendamise läbi kogu piirkonnas. Piirkonnas on potentsiaal sadama kui turismiobjekti kasvuks, kuid käesoleval hetkel on peamiseks piiravaks teguriks merelepääs, ilma milleta ei ole võimalik arendada mereturismi. Seega on käesoleva projekti rakendamine Harju maakonna seisukohast väga oluline.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Kuusalu Vallavalitsus on valmis panustama omaosaluse suuruses vähemalt 15% projekti kogumaksumusest. Salmistu sadama kinnistu on Kuusalu valla omandis.</p> <p>Eesti taasiseseisvumise järel on väikesadamate, sh Salmistu sadama taastamise vajadusest korduvalt juttu olnud ja see teema leiab käsitlemist kõigis piirkonna arengut puudutavates dokumentides:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harju maakonna arengustrateegia 2025 - Harjumaa kohalike omavalitsuste investeerimisvajadused aastani 2019 (kinnitatud Harju maavanema 08.04.2015 korraldusega nr 766-k) - Kuusalu valla arengukava aastateks 2013-2032. <p><u>Väikesadamate võrgustiku kontseptsioon 2014-2020</u> keskendub Eesti väikelaevaturismi potentsiaali efektiivsele rakendamisele. Eesmärgiks on arendada välja mereturismi, väikelaevanduse, väikelaevaehituse, noorte ja täiskasvanute merehariduse, meresõiduohutuse, rekreatsiooniturismi ja teiste randluse ning rannameresõiduga seotud valdkondade vajadustele vastav väikesadamate võrgustik. Selle eesmärgi saavutamiseks on Salmistu sadama rekonstrueerimine ülimalt oluline. Salmistu sadam on kantud sadamaregistrisse EE SAM koodi all ja vastab Eesti väikesadamate võrgustiku kontseptsioonile 2014-2020.</p> <p>Salmistu sadama rekonstrueerimine on lülitatud Kuusalu valla arengukavasse: http://www.kuusalu.ee/galerii/BDOC/Kuusalu_valla_arengukava.bdoc (vt docc lk 11, 18 ja eelarvestrateegia) ning vald on valmis panustama projekti elluviimise.</p>

12. ARENDATAV OBJEKT

Kõrvemaa Keskus

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Depoohoone renoveerimine ja vajaliku ruumilahenduse väljaehitamine.
2. Haljastuse, parkla ja teede rajamine hoone ümbruses

Maksumus 850 000 €

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Aegviidu, Tapa, Albu ja Anija vald on teinud koostööd (on sõlmitud koostööleping) juba aastaid. Välja on arendatud üle 60 km ühtset suusa- ja matkarada, korraldatakse populaarset ja aktiivse osavõtuga Presidendimatka jne. Piirkonna külastatavus on aasta - aastalt järjest suurenenud. Aegviidu on logistiliselt oluline koht piirkonnas, sest Aegviidus asub elektriraudtee lõpp-peatus. Üks osa reisijatest kasutab tööle/kooli jõudmiseks ja pealinna külastamiseks „pargi ja reisi“ parkla võimalust või saabudes Aegviitu kohalike autobussiliinidega. Busside ja rongide sõiduplaanid ei kattu igakordselt (eriti nädalavahetustel) ning puudub igasugune võimalus kasutada ooteruumi, mis pakuks peavarju halbade ilmade korral ja võimalust istuda.

Viimastel aastatel on näidanud tõusutrendi rongidega liikuvate inimeste ja gruppide arv, kes külastavad Kõrvemaa radasid. Elroni andmetel kasutab Aegviidu raudteepeatust keskmiselt 258 inimest päevas; Aegviidu raudteepeatuses sisenemiste ja väljumiste arv on 189 000 (2014. a keskmine näitaja). Sellele lisanduvad bussiekskursioonid, valda läbivad jalgratturid ja matkagrupid. Aktiivset kasutamist leiavad Aegviidu valgustatud matkarada, kõlakoja pargis asuvad madalseikluspark, rularamp, kiiged, koolimaja juures asuv discgolfi rada, atraktsioonid sportimiseks. Mitte harvad pole pildid poe juures ja raudteeperrooni läheduses istuvatest/pikutavatest/söövatest matkagrupidest, marjulistest ning teistest Aegviitu väisavatest

inimestest.

Arendatav objekt asub logistiliselt suurepärases kohas. Ligidal on rongi- ja bussipeatused ning parkla. Keskuse juurest algab 3,3 km pikkune valgustatud suusarada, siit on võimalik suunduda ühtsetele suusa- ja matkaradadele, Presidendirajale. Hoone ise on vana ja väärrika arhitektuuriga, millest oleks võimalik ehitada tänapäeva vajadustele sobilik keskus. Kavandatava projekti tegevus on küll lokaalne, kuid projekti mõju on selgelt valla- ja maakonnapiiriülene.

Piirkonna arengule, turismi hoogustumisele ja tööhõive suurenemisele on Kõrvemaa Keskuse rajamine äärmiselt oluline. Kuna Aegviidut külastavate inimeste arv kasvab aasta-aastalt ja paralleelselt ka vajadus keskuse järele, on Aegviidu Vallavalitsusel kavas hoone haldamiseks moodustada eraldi majandusüksus. RMK loodumaja tegeleb matkade korraldamisega ja aktiivse looduses liikumisega (ei rendi spordivarustust, ei paku pakihoiuteenust ega toitlustust, nädalavahetustel on RMK loodumaja suletud). Keskuse mõte on toetada ja aidata arendada turismiettevõtlust ümbruskonnas.. Aegviidu ümbruses on mitmeid turismiettevõtteid, kuid koostöö nende vahel puudub. Keskusesse oleks võimalik koondada erinevate ettevõtete teenuseid ja saavutada koostööalane sünergia. Keskuse kliendiks on põhiliselt ühistranspordiga liikuvad inimesed, kes tarbivad kohapealsete ettevõtete teenuseid. Välja arendatakse võrgustik ümberkaudsete turismiettevõtjatega spordi- ja matkavarustuse ühise renditeenuse pakkumise süsteemi (nt renditud varustust on võimalik tagastada erinevates ümbruskonna turismiettevõtetes) loomiseks. Keskusesse on planeeritud ühistranspordi terminal, info jagamine Kõrvemaa turismiasutuste, erinevate matkaradade ja vaatamisväärsuste kohta. Keskusest on võimalik laenutada erinevaid liikumis- ja spordivahendeid, millega suunduda Kõrvemaad avastama, võimalik on leida varju halva ilma korral ja rongi/bussi oodata.

Külastuskeskus teeb koostööd kõigi Kõrvemaa turismiasutustega olenemata omavalitsusest. Kaasatud oleksid lisaks Aegviidu vallale ka Tapa, Albu, Ambla ja Anija valdade ettevõtjad.

Samuti on kavas arendada koostöövormi Elron AS-i ja reisifirmadega, et leida võimalusi ka välituristide toomiseks piirkonda, mis võimaldaks veelgi paremini ja maksimaalselt ära kasutada Aegviidu kandi suurepäraseid võimalusi loodus- ja matkaturismi arendamiseks nii suvel kui ka talvel.

Positiivsete mõjudena võib välja tuua järgmised punktid:

- Korrastatakse muinsuskaitse all olev Aegviidu jaamakompleksi kuuluv depoohoone.
- Luuakse 5 uut töökohta keskusesse (lisaks uued töökohad erinevates turismiettevõtetes (ca 5) seoses külastajate arvu suurenemisega).
- Suureneb piirkonna külastajate arv.
- Positiivne mõju ühistranspordi kasutamisele.
- Kõrvemaa suusa ja matkaradade võrgustik saab juurde olulise teeninduspunkti.

	<ul style="list-style-type: none"> • Regionaalne areng – Harjumaa üks kaugemaid piirkondi saab uue keskuse. • Ettevõtluse areng regioonis ehk maakonna äärealal. <p>Erasektori investeeringud seoses kavandava keskusega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transpordi organiseerimine Keskuse ja erinevate turismiettevõtjate vahel; • Toitlustuskohtade rajamine; • Spordivarustuse laenus; • Majutuskohtade arvu suurendamine.
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Tegevust viib ellu Aegviidu Vallavalitsus. Partneriteks on Anija vald, Tapa vald, Albu vald, Elron AS, Sportland AS, SA Eesti Terviserajad, RMK loodusmaja</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Keskust ja selle erinevaid teenuseid võiks vajada ca 1300 inimest talvekuul ja ca 800 inimest suvekuul. Keskusse on planeeritud luua viis (5) töökohta (valdavalt teenuste pakkujad), millele lisanduvad hooaegadel lepingulised töötajad (matkajuhid). Tulemuseks on turismi hoogustumine piirkonnas ja seeläbi uute töökohtade loomine. See omakorda toob piirkonda ka erakapitalil põhinevaid investeeringuid. Turismiettevõtetele tulu kasvab neile paremate teenusepakkumise võimaluste loomise ja koostöö suurendamise läbi.</p> <p>Väljund: Muinsuskaitse all olev Aegviidu jaamakompleksi depoohoone saab korrastatud ja luuakse viis uut töökohta.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Objekti omanik on AS Eesti Raudtee, kuid hoone on antud pikaajalisele rendile Aegviidu vallale (Vallavalitsusega on sõlmitud notariaalne hoonestusõiguse leping). Koostatud on ehitusprojekt kõigi vajalike kooskõlastustega ja tasuvusanalüüsiga, sõlmitud ja tasutud on liitumine Eesti Energiaga (kokku on juba tehtud investeeringud ca 120 000 € väärtuses). Vald on ka edaspidi valmis panustama projekti elluviimisesse.</p> <p>Aegviidu valla arengukava link: http://www.aegviidu.ee/public/files/Aegviidu%20valla%20arengukava%202015-2019.pdf, lk 38, tabel 13</p>

13. ARENDATAV OBJEKT

Tolmuvaba juurdepääsutee rajamine AS M.V.Wool kalatööstusele Vihterpalus

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Vihterpalu – Alliklepa ja Väike-Kibru kohalike vallateede 2,52 km pikkuse lõigu rekonstrueerimine vastavalt AS EA Reng 2012. aastal koostatud tehnilisele tööprojektile.

Maksumus: 200 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

AS M.V.Wool on Vihterpalus alates 1988. aastast edukalt tegutsev, Eesti üks suuremaid kalatöötlemis-ja turustamiseettevõtteid, mille toodangut müüakse ka Soomes, Rootsis, Norras, Taanis, Lätis, Leedus, Prantsusmaal, Itaalias, Hispaanias ja Iisraelis. Tänu edukale ekspordile ületas AS M.V.Wool käive 2013. aastal 15,5 miljonit eurot. Firma annab tööd 170-le inimesele. Ettevõtte on kõige olulisem tööandja Harjumaa äärealal, Vihterpalu-Nõva piirkonnas. Rekonstrueeritav teelõik loob paremad eeldused tootmise arendamiseks Vihterpalu tööstuses, mis võimaldab suurendada eksporttoodete nomenklatuuri ja mahtu, luues juurde uusi töökohti. Praegune kitsas ja tolmas kruusatee lõik ei võimalda toodete vedu vastavuses eksporditurgudel kehtivate nõuetega ja on **ainsaks kitsaskohaks** Vihterpalu tööstusala toimimisel.

Eeldatav tegevustes osalejate ring

Padise Vallavalitsus

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Tulemus: AS M.V.Wool saab normaalsed transporditingimused ja võimaluse laiendada tootmist ning turustamist, mis võimaldab luua juurde 10 uut töökohta. Vihterpalu piirkonna elanikud ja külalised saavad korraliku teelõigu.</p> <p>Väljund: Maanteed on 2,52 km pikkuselt rekonstrueeritud.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Rekonstrueeritav teelõik on Padise valla omanduses. Töid teostatakse vastavuses valla üldplaneeringu ja arengukavaga. AS EA Reng poolt 2012. aastal koostatud tehniline tööprojekt on olemas. Vald on valmis panustama projekti elluviimisse.</p> <p>Padise valla arengukava aastateks 2013-2025 https://www.riigiteataja.ee/akt/412032013020 (vt punkt 1.9.1 lk 21).</p> <p>Arengukava lisa - tegevused aastateks 2013-2016</p> <p>https://www.riigiteataja.ee/akt/lisa/4120/3201/3020/Padise%20valla%20arengukava%20tegevuskava.pdf# (vt punkt 11.4).</p>

14. ARENDATAV OBJEKT

Keila linna Ringtee tänava rekonstrueerimine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Tänavarekonstrueerimise projekteerimine
 2. Tänavarekonstrueerimine
- Maksumus: 1 200 000 €**

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Keila lõuna rajooni tööstuspiirkonnal on arenemiseks suur perspektiiv. Ligi 50 hektari suurusest maa-alast on enam kui 2/3 kinnistutest kaetud detailplaneeringutega ning ettevõtted on piirkonda teinud omalt poolt investeeringuid. Tegutsevad ettevõtted, mida on praegu 11, näitavad huvi üles ja neid püütakse edasi arendada.

Kokku näeme piirkonnas lisaks olemasolevatele vähemalt 15 uut ettevõtet, millised on ka detailplaneeringutega kaetud ning 300 töökohta lähima 4 -5 aasta jooksul. Keila linn näeb kõigile tööstusala kruntidele tulevikus (10 aasta perspektiivis) reaalselt potentsiaali ja vajadust. Keila linna arengukavas 2013 – 2025 on Ringtee tänava olulisus ja selle rekonstrueerimise vajadus toodud eraldi välja lk 15. „Seoses perspektiivse tööstuspiirkonna arendamisega lõuna linnaosas tuleb rekonstrueerida olemasolev Ringtee tänav ning väljahitamist vajab ümbersõidutee linna lõunasuunal.“ Arengukava link: <http://www.keila.ee/arengukavad>.

Ettevõtluse arengut linna lõuna piirkonna tööstusalal on pärssinud peamiselt korraliku taristu puudumine.

Taristu arendamisega on Keila linnas tegeletud – suur samm ala aktiivseks kasutuselevõtmiseks tehti 2013. aastal, kui lõpetati Keila linna eestvedamisel 2,2 miljonit maksev EAS poolt 80 % ulatuses rahastatud taristu uuendamise projekt. Rajati uus vee- ja kanalisatsioonivarustus, uuendati Tööstuse, Linnamäe tänavad ning tänavavalgustus. Finantseerimisel osalesid ka piirkonna suuremad ettevõtted/kinnistuomanikud.

Praeguseks on üheks oluliseks kinnistute kasutuselevõtmist ning olemasolevate ettevõtete tegevust takistavaks faktoriks jäänud ligipääsu tee (Ringtee tänav) väga halb seisukord. See on praegu ainuke selle tööstuspiirkonna arendust takistav

	<p>probleem.</p> <p>Ringtee tänav on veoautodele, rasketranspordile ainus väljapääs Lõuna-Keila tööstuspiirkonnast. Ülejäänud tänavad kulgevad läbi elurajooni ning pole arvestatud raskeveokite tihedale liiklusele. Seetõttu on neil tänavatel läbisõidu keeld.</p> <p>Ringtee tänav on amortiseerunud ning tema jooksev remont ei anna tulemust. Nii olemasolevatele kui rajatavatele ettevõtetele tekitab Ringteel liiklemine probleeme. Linn on püüdnud teed jooksvalt remontida. Vaatamata suurtele kulutustele jooksva remondiga teed normaalses sõidukorras hoida ei suudeta. Ringtee tänav halb olukord takistab oluliselt ettevõtluse arendamist Lõuna rajooni tööstuspiirkonnas.</p> <p>Ringtee tänav on oluline osa ka tulevikus Maanteeameti poolt planeeritavale lõunapoolsele ümbersõidule Keilast, mille mõju linnade vahelistele liiklusvoogudele on siis oluliselt suurema tähtsusega kui ainult kohalik juurdepääsutee. Lisaks parandaks Ringtee läbimurre Haapsalu maanteele ja seal Keila linna jaoks teise raudteeülesõidu rajamine tulevikus oluliselt piirkonna turvalisust.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti elluviija on Keila Linnavalitsus. Võimalusel kaasatakse ettevõtjaid.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Rekonstrueeritud Ringtee tänav parandab oluliselt juurdepääsu võimalusi piirkonnas, mis võimaldab olemasoleval tööstusel areneda ning on loob tingimused vähemalt 15 uue ettevõtete tegevuse alustamiseks kokku kuni 300 uue töökohaga. On hoogustunud olemasolev ettevõtlustegevus, tekkinud uued ettevõtted ning suurenenud investeeringud piirkonda.</p> <p>Väljund: 1,6 km Ringtee tänavat on rekonstrueeritud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	Ringtee tänav on munitsipaalomandis, vajab rekonstrueerimisprojekti. Linn on valmis panustama projekti elluviimisse. Keila linna arengukava link: http://www.keila.ee/arengukavad , lk 15.

15. ARENDATAV OBJEKT

Kose – Kuivajõe – Kose-Uuemõisa kergliiklustee rajamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Projekteerimine
2. Krundijaotuskava koostamine, maaomanikega lepingute sõlmimine
3. Kergliiklusteed ehitamine pikkusega 3,8 km

Projekti maksumus: 650 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Kergliiklustee ühendab Kose aleviku ja Kose-Uuemõisa aleviku, st tagamaa ühendatakse tõmbekeskusega. Kavas on ehitada kergliiklustee paralleelselt riigimaanteedega nr 12 Kose – Jägala ja nr 11205 Kuivajõe – Kose-Uuemõisa. Mõju ulatus võimendub koostöös Lõuna-Harjumaa ühistransporditerminali rajamise ning Kose aleviku ettevõtlusala ettevalmistamise ning avaliku tugiinfrastruktuuri rajamisega. Vajalikud kergliiklustee ühendused Kuivajõel on Tallinn–Tartu–Luhamaa maantee ääres juba välja ehitatud (kergliiklustee viadukt ja 1,1 km kergteid). Otsesteks kasusaajateks on 3079 Kose, Kuivajõe, Krei ja Kose-Uuemõisa elanikku (üle 43% valla elanikest). Kaudseteks kasusaajateks on aga kogu valla 7104 elanikku, sest teenuseid valla keskkuses Kosel kasutavad enamik valla inimesi. Kergliiklustee valmimine parandab oluliselt tervisespordi võimalusi ja hakkab soodustama olemasolevate kinnisvara arenduste elluviimist. kergliiklustee vahetus naabruses, mis mõjub positiivselt kogu valla elanikkonnale.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Kose vald
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Võimalus liigelda jalgratastega ja jalgsi Kose-Uuemõisa alevikust Kose alevikku. Kose alevikus paiknevad lastel huvikoolid, noortekeskus, staadion, spordimaja. Täiskasvanud kasutavad teed igapäevaselt liiklemiseks nii tööle Kose-Uuemõisa alevikust Kose alevikku kui ka vastupidi. Hetkel on Kose-Jägala ja Kuivajõe-Kose-Uuemõisa riigiteed kitsad ja väga intensiivse liiklusega ning ohtlik on liigelda nii jalgsi kui ka jalgratastega.</p> <p>Väljund: kergliiklusteed pikkusega 3,8 km on valmis ehitatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>2014. aastal alustati projekteerimistingimuste taotlemist Maanteeametist ja 2015. aastal toimub projekteerimine. Investeering on kajastatud Kose valla arengukavas 2015-2025 lk 52 ja arengukava tegevuskava punktis VIII.1.3. Arengukava on kättesaadav Riigiteatajast: https://www.riigiteataja.ee/akt/427112014014.</p>

16. ARENDATAV OBJEKT

Keila-Joa – Treppoja, Keila – Karjaküla ja Keila – Lehola kergliiklusteede rajamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Kergliiklusteede ehitusprojektide koostamine (geodeetilised tööd, geoloogia, ehitusprojekt koos valgustusega) Keila – Karjaküla ja Keila – Lehola lõikudele.
2. Kergliiklusteede ehitamine – 17 km kergliiklustee rajamine

Maksumus 1 800 000 €

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Lähtuvalt Keila valla arengukava 2015-2022 (lk 36) eesmärkidest on oluline tagada kättesaadav ja kvaliteetne ühistransport ja turvaline liikumiskeskond Keila–Kloogaranna–Laulasmaa, Keila-Joa–Laulasmaa (projektis Keila-Joa–Treppoja nimetusega), Keila–Karjaküla ja Lehola–Keila kergliiklusteede rajamisega. Keila valla SWOT analüüsi tulemusena on üheks nõrgaks küljeks tehnilise taristu (k.a kergliiklusteed) puudumine. Keila valla arengukava 2015-2022: <http://www.keilavald.ee/documents/1708525/6360290/M%C3%A4%C3%A4rus+nr+33+Lisa.pdf/100793e0-cb31-4527-a64e-510f287638f6>

1. Keila-Joa – Treppoja kergliiklustee (ca 10 km, ehitusprojekt olemas)

Kergliiklustee rajamisel on oluline roll valla elukeskkonna parendamisel tiheasustusosal asuvas toimepiirkonnas. Keila-Joa-Treppoja teelõigul on 10 bussipeatust. Kasusaajaid piirkonnas ca 2000 inimest, suveperioodil ca 5000.

Kergliiklustee rajamine ja ühendamine olemasolevate teelõikudega tagab paremad ühendusvõimalused ning ühtlasi turvalise liikumise kodanikule toimepiirkonna tuiksoonel, mis läbi on tagatud kasusaajatele teenuste parem kättesaadavus: bussi- ja rongiliiklus, kaubanduskeskused, pangateenused, laste- ja spordiväljakud, kool, lasteaiad, raamatukogu, noortekeskus, postiteeninduspunkt, Laulasmaa SPA ja muud tõmbekeskusele iseloomulikud sotsiaalinfrastruktuuri osised.

	<p>Lisaks tagavad kergliiklusteed juurdepääsu atraktiivses kultuuriruumis asuvatele atraktsioonidele - Keila-Joa lossikompleks koos teiste kultuurimälestistega, Keila juga koos RMK pargiga, Kõltsu mõis, Treppoja joastik, rahvusvaheline Kloogaranna Noortelaager, ulatuslik kauni loodusega ranna-ala koos RMK puhkeparkidega jpm.</p> <p>2. Keila – Karjaküla kergliiklustee (2,5 km) Kuna Karjakülalt on kujunenud üks valla elanikele suurim tööandjate toimepiirkond (Baltimaade suurim karusloomade farm, logistikakeskused, tollilaod jt), siis loob kergliiklustee toimepiirkonna ettevõtluskeskkonnale lisandväärtust, millega tagab tööjõu parema liikuvuse ja mille tulemusena annab aluse kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomisele.</p> <p>Kergliiklustee on samuti oluline ühendus tõmbekeskuse Keila linna (kus asuvad haridusasutused ja kõikvõimalikud muud tõmbekeskusele iseloomulikud teenused) ja Karjaküla aleviku elanike (kasusaajate) vahel. Keila-Karjaküla teelõigul on 2 bussipeatust. Kasusaajaid ca 600 inimest.</p> <p>3. Keila – Lehola kergliiklustee (ca 4,5 km) Kuigi Keila-Lehola teelõik on maakonna teemaplaneeringus II prioriteetsusega teede hulgas, on tänaseks selle tee rajamise vajadus oluliselt kasvanud. Keila valla üldise arengu seisukohalt on Lehola kiiresti arenev tööandjate toimepiirkond, kus juba tegutsevad edukad ettevõtted nagu Tiki Trailer, Bestnet, Structo jt. Lehola toimepiirkonna kiiret edasiarengut toetavad ka perspektiivsed üldplaneeringu kohased tööstus- ja elamu- alad. Kohalik omavalitsus soovib anda rajatava kergliiklustee näol antud toimepiirkonna ettevõtluskeskkonnale lisandväärtust. Selle läbi on tagatud tööjõu parem liikuvus, mille tulemusena luuakse alus kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomisele. Kasusaajaid ca 1100 inimest.</p> <p>Kergliiklustee on samuti oluline ühendusvõimalus tõmbekeskuse Keila linna (kus asuvad haridusasutused ja kõikvõimalike tõmbekeskusele iseloomulikud teenused) ja Lehola elanikele (kasusaajatele). Tee on oluline liikuvustee tõmbekeskuste vahel, kui arvestada kooliõpilaste ja -õpetajate liikumist (Tammermaa elamurajoon – Lehola Kool). Keila-Lehola teelõigul on 3 bussipeatust. Kergliiklustee rajamine elavdab lisaks aleviku elukeskkonna atraktiivsusele ühtlasi ka ümbruskonna turismi arengut (Lehola mõis).</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projektis elluviija on Keila Vallavalitsus koostöös Maanteeameti ja maaomanikega
Eeldatavad väljundid ja	Tulemus: Kergliiklusteed pakuvad turvalisemat ja atraktiivsemat külastuskeskkonda kõigile võimalikele kasusaajatele s.t kõigile elanike gruppidele ja ühtlasi ka külalistele/välituristidele. Kergliiklusteede rajamine elavdab lisaks elukeskkonna atraktiivsusele ühtlasi ka ümbruskonna turismi arengut, kuna

<p>oodatav tulemus</p>	<p>kultuuriruumis asuvatele atraktsioonidele ja nendega kaasnevatele teenustele on tagatud juurdepääs. Kergliiklusteed annavad parema liikuvuse töökohtadeni jõudmisel ja elavdavad seega ettevõtlust (areneb edasi olemasolev teenindus ja tuleb juurde ka uusi töökohti). Projekti elluviimisega väärtustatakse toimepiirkondi avalikus vallaruumis, mis võimaldab luua atraktiivsemat kohalikku ettevõtluskeskkonda, mis annab ettevõtetele võimaluse areneda ja laieneda ning luua uusi töökohti. Hoogustub olemasolev tegevus ja tekivad uued ettevõtted ja erinevad teenused on paremini kättesaadavad. Suurenevad investeeringud toimepiirkondadesse. Kergliiklusteed ühendavad omavahel olemasolevad toimepiirkonnad. See ühendab kasusaajale vajalikud tõmbekeskused ja ühtlasi tagab olemasolevate kergliiklusteede lõikude ühendamise. Taristu võrgustik on kaasajastatud ühtlaselt kogu toimepiirkonnas.</p> <p>Väljund: Valmis on ehitatud 17 km kergliiklusteed.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Töös on maa munitsipaliseerimine ja toimuvad maaomanikega läbirääkimised isikliku kasutusõiguse seadmise osas kergliiklustee alusele maale. Vald on valmis panustama projekti elluviimisse. Keila valla arengukava 2015-2022, lk 36:</p> <p>http://www.keilavald.ee/documents/1708525/6360290/M%C3%A4%C3%A4rus+nr+33+Lisa.pdf/100793e0-cb31-4527-a64e-510f287638f6 .</p>

17. ARENDATAV OBJEKT

Vasalemma – Rummu kergliiklustee rajamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Kergliiklusteeks vajalike maaüksuste mõõdistamine, kinnistusraamatusse kandmine ja vajadusel omanikelt väljaostmine.
2. Kergliiklustee ehitamine, pikkusega 2,4 km.

Maksumus: 400 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Vasalemma alevikust Vasalemma Põhikoolini on ehitatud valgustatud kergliiklustee. Arendatav objekt ühendab kergliiklusteega põhikooli ja Rummu aleviku. See annab võimaluse liikuda jalakäijatel ja jalgratturitel ohutult Rummu alevikust Vasalemmeni, kaasa arvatud ka Vasalemma raudteejaama. Jalakäijad ja ratturid ei pea liiklema mööda suhteliselt kitsast Keila-Haapsalu maanteed. Kasuks tuleb objekt ka kõigile matkagruppidele, kes liiguvad Läänemaa suunas.

Vasalemma – Rummu kergliiklustee on kajastatud ka Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus „Harjumaa Kergliiklusteed“. Seoses rongiliikluse paranemise ja kergliiklusteede kasutajate arvu suurenemisega on ka kasvanud vajadus Vasalemma ja Rummu vahelise kergliiklustee väljaehitamine kogu pikkuses.

Eeldatav tegevustes osalejate ring

Vasalemma Vallavalitsus

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Kindlasti suurendab objekti valmimine sportlike liikumisviiside harrastajate arvu nii liikumiseks töökohale kui ka vaba aja harrastusena. Töökohtade arvu otseselt objekt ei suurenda, mõjud sellele on kaudsed, kuid uut kergliiklusteed saavad kasutada ümbruskonnas tegutseva 19-e ettevõtte töötajad.</p> <p>Väljund: 2,4 km kergliiklusteed on valmis ehitatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Objektiga seotud maaüksuste omanikeks on Vasalemma vald ja eraomanikud ning osaliselt on tegemist reformimata riigimaaga (Keskkonnaministeriumisse on sisse antud taotlus maa munitsipaliseerimiseks).</p> <p>Olemasolevad planeeringud ja projektid:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneering “Harjumaa kergliiklusteed” 2. Vasalemma valla arengukava 2012–202, on kättesaadav lingilt https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4121/0201/3051/Lisa.pdf# , <p>Vasalemma – Rummu kergliiklustee rajamine on lülitatud Vasalemma valla investeringute kavasse 2013-2017, vt arengukava lk 38, punkt 4.2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. OÜ Reaalprojekti projekt “Mnt nr 17 Keila-Haapsalu, Vesiküla (km 15,3)-Kasepere (km 20,3) lõigu remondiprojekt” (töö nr T32-10)

18. ARENDATAV OBJEKT

Kergliiklustee ehitus Aegviidust Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuseni

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Kergliiklustee ehitus Aegviidust Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuseni pikkusega 3,2 km.

Maksumus 512 000 €

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Kergliiklustee kulgeb Anija ja Aegviidu valla territooriumil. Uus tee on loogiliseks jätkuks Aegviidu valla kergliiklusteele ja moodustaks ühtse terviku alates Jänedalt läbi Aegviidu – Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuseni. Kõnealune kergliiklustee on kajastatud ka Harju maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus „Harjumaa Kergliiklusteed“. Seoses Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse arenguga ja külastajate arvu kasvuga on ka Aegviidu ja keskuse vahelise kergliiklustee rajamise vajadus ning olulisus kasvanud. Objekti ehitamisel tehakse aktiivset koostööd Anija Vallavalitsusega, kes on huvitatud kergliiklustee ehitamisest ja turismi edendamisest Anija vallas ning nõus osalema objekti kaasfinantseerimisel.

Positiivsete mõjudena võib välja tuua järgmised punktid:

- Keskuste vahelise liikuvuse parandamine
- Tervislike/sportlike eluviiside propageerimine
- Piirkondliku külastatavuse suurenemine
- Kõrvemaa turismipiirkonna jätkusuutlikkuse parandamine
- Erainvesteeringute tegemise soodustamine piirkonda

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Projekti elluviijad on Aegviidu vald ja Anija vald. Partneriks Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskus (AS Sportland).
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p><u>Tulemus:</u> Kohalike inimeste ja turistide liikuvuse liiklemisvõimaluse parandamine ning turvalisuse tagamine. Turismipiirkonna atraktiivsuse tõus. Spordilaagrite treeningvõimaluste paranemine ja laagrite arvu mitmekordistamine, mis toob kaasa tööhõive suurenemise piirkonnas. Erainvestorite huvi piirkonnas uute majutus- ja toitlustusasutuste, tervisespordivahendite laenutuse loomiseks. Kergliiklusteest saavad kasu 360 inimest (valla elanike arv 747, ca ½ neist on kehaliselt aktiivsed - kõndimine, jalgrattasõit jms.), samas suvitusperioodil valla elanike arv kahekordistub ehk lisandub ca 350 inimest, kes teed kasutavad. Arvestada tuleks ka Tapa valla Jäneda elanikega, kes kasutavad kergliiklusteed tervisespordi eesmärgil ning Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse üritustel osalemiseks. Jäneda elanike arvel lisanduks ca 50 inimest. Järjest enam inimesi kasutab ühistransporti (rongi) osalemiseks Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse üritustel. Kergliiklustee rajamine Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse suuredab külastajate arvu, mis omakorda kasvatab turismist saadavat tulu ning mõjub positiivselt töökohtade loomisele. Kergliiklustee rajamisel suureneks Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse külastajate arv hinnanguliselt 6000 inimest aastas. Kergliiklustee rajamisega paraneb liikuvus kolme erineva ümbruskonna turismiettevõtja vahel (Jäneda Mõis, Nelijärve Puhkekeskus, Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskus) ja võimaldab pakkuda kliendile ühispakette. Uute teenuste juurutamine omakorda soodustab uute töökohtade teket – lisanduks ca viis töökohta. Igapäevaselt kasutavad kergliiklusteed Anija vallas elavad inimesed, kes käivad koolis ja tööl Aegviidu alevis (20 inimest). Kergliiklustee rajamine suurendab oluliselt liiklejate turvalisust. Piibe maantee on kõnealuses teelõigus kurviline ja igal aastasel on toimunud seal mitmeid avariisid.</p> <p><u>Väljund:</u> valminud on 3.2 km pikkune kergliiklustee.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Kergliiklustee ehituse tehniline projekt on valmis. Vald on valmis panustama projekti elluviimisse. Sõlmimisel on koostööleping partneritega.</p> <p>Aegviidu valla arengukava link: http://www.aegviidu.ee/public/files/Aegviidu%20valla%20arengukava%202015-2019.pdf, lk 38, tabel 13.</p> <p>Projekti elluviimist toetab ka Anija valla arengukava, link: https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4031/0201/4024/Anija%20valla%20arengukava%202014%20-%202024.pdf#, vt punkt 4.4.2 Teed lk 16. Meede 2: teede renoveerimine ja rajamine</p>

Tegevused:

3. Kergliiklusteede projekteerimine ja etapiviisiline rajamine.

4. Liikluskorralduse kaasajastamine suurema ohutuse saavutamiseks.

19. ARENDATAV OBJEKT

Ligipääsu parendamine töökohtadele ja teenustele Kernu valla Laitse, Kaasiku, Vansi, Kibuna ja Hingu külates

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Kergliiklusteede ehitamine lõikudel Kaasiku küla, Hingu küla, Vansi küla – Laitse rongipeatus, kokku *ca* 9 km, maksumus *ca* 1 200 000 eurot.
 2. „Pargi ja reisi“ parkla rajamine Laitse rongipeatuses – maksumus *ca* 100 000 eurot.
 3. „Pargi ja reisi“ parkla rajamine Kibuna rongipeatuses – maksumus *ca* 50 000 eurot.
- Kulud sisaldavad järgmisi tegevusi: projekteerimistööd, maade soetus, ehitustööd ja omanikujärelevalve.

Kogumaksumus 1 350 000 eurot

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Kernu valla Kaasiku, Laitse, Hingu, Vansi ja Kibuna külates paikneb kokku ligi 3000 elamu- ja suvilakrunti. Registreeritud elanike arv piirkonnas on seisuga 01.01.2015 umbkaudu 900 inimest, kuid nii rahvaloenduse kui ka mobiilpositsioneerimise uuringute järgi on püsielanikkond tunduvalt suurem (lisaks suveperioodil koos suvilate kasutajatega liigub piirkonnas igapäevaselt isegi enam kui 5000 inimest). Tunduvalt paranenud kvaliteedis rongiliiklus (ca 12 väljumist tööpäevadel) on suurendanud rongiga-jala tööle (ka suvekodudest) liikuvate inimeste hulka, samas ligipääs ühistranspordile on raskendatud. Hetkel olemasolevad sõiduteed on suhteliselt halvas olukorras, kitsad, kasutuses nii autode, jalgrataste kui ka jalakäijate poolt. Rongipeatuses puudub korralik ja turvaline parkimisvõimalus autodele ja jalgratastele.

Projekti elluviimine parandaks oluliselt piirkonna inimeste liikumisvõimalusi ja ligipääsu töökohtadele ja teenustele (sh

	<p>arvestades Kernu valla võimaliku ühinemist 2017. a ja uue vallakeskuse teket Saue linna või Laagri alevikku). Arvestades, et valdav osa elanikkonnast töötab väljaspool Kernu valda, tarbib kohapeal väljaarendamata teenuseid Tallinna suuna suuremates asustusüksustes ja muu ühistranspordiühendus nimetatud sihtkohtadega peale elektrirongi sisuliselt puudub, kaasneks projekti elluviimisega positiivne sotsiaalmajanduslik mõju ligi pooltele Kernu valla tänastele elanikele.</p> <p>Selgitus maakonnaplaneeringu prioriteetide kohta: Maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu „Harjumaa kergliiklusteed“ ettevalmistamise ajal ei olnud Kernu valla poolsed ettepanekute esitajad informeeritud uues kvaliteedis ja sageduses elektrirongiühenduse tekkest piirkonda. Alternatiivsed konkurentsivõimelised ühistranspordivõimalused ligipääsuks töökohtadele ja teenustele tol ajal puudusid (v.a isiklik auto). Seetõttu sai ka I prioriteedi tee esitatud olemasolevate kohalike madalama tasandi teenuskeskuste vahele (Laitse keskus – Ruila).</p> <p>Valdav osa piirkonna inimesi töötab väljaspool koduvalda, Tallinna suunal (Keila, Laagri, Tallinn). 12 korda päevas <i>ca</i> 45 minutiga Tallinna jõudev ühistransport (rong) juba on ja omab jätkuvalt potentsiaali kujundada ümber inimeste liikumisharjumusi ning avab isiklikku sõiduvahendit mitte omavatele inimestele parema ligipääsu teenustele ja töökohtadele. Kaasajastatud rongiliiklus muudab oluliselt ka autokasutajate harjumusi ning „pargi ja reisi“ parklate olemasolu rongipeatustes on ühistranspordi kasutamise kasvuks ülimalt oluline.</p> <p>Esimese prioriteedi teed Laitse keskuse ja Ruila vahel selle projektiga arendada ei planeerita, kuna kaasnevalt võimalusega pakkuda lahendus enam kui 5 korda suurememale elanikkonna grupile (lisaks veel registreerimata, kuid hooajaliselt piirkonnas elavad inimesed) on muutunud valla prioriteetid.</p> <p>Hetkel piirkonnas kergliiklusteid rajatud ei ole.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Kernu Vallavalitsus korraldab projekti ettevalmistamise ja elluviimise.</p> <p>Koostöö on vajalik AS Eesti Raudteega kui rajatavate „pargi ja reisi“ parklate ja osaliselt kergliiklustee aluse maa omanikuga.</p> <p>Koostöö on vajalik Maanteeametiga kui osa rajatavate kergliiklusteede aluse maa omanikuga.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Valminud on <i>ca</i> 9 km kergliiklusteed ja kaks „pargi ja reisi“ parklat kokku vähemalt 40-le autole ja 40-le jalgrattale.</p> <p>Kasusaajate arv: 900 – 5000 in.</p> <p>Oodatav tulemus: Piirkonna elanikele on tagatud parem ligipääs töökohtadele ja teenustele ning turvalisemad liikumisvõimalused.</p>

**Valmisolek
tegevuste
elluviimiseks**

Projekti tegevused on kehtivas strateegiadokumendis „Kernu valla arengukava 2014–2020“ planeeritud aastateks 2016–2017, Ptk V Tegevuskava

<https://www.riigiteataja.ee/akt/428092014013> .

Kernu vald korraldab projekti ettevalmistamise ja elluviimise ning tagab omafinantseeringu.

Koostamisel on eskiisprojekt.

20. ARENDATAV OBJEKT

LaitseRallyPark (LRP) autoteemalise spordi- ja vaba aja teemapargi arendamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Polüfunktsionaalse autosõidu väljaku rajamine

Väljaku mõõdud ~60x250 m, millele lisandub 10 m laiune kiirendussirge pikkusega 120 m. Asfaltplats on profileeritud, betoonäärekividega ääristatud ning ka pimedal ajal valgustatud ning kasutatav. Väljakule rajatakse spetsiaalne betoonalusel ning poleeritud graniitkividega kaetud libedasõidu osa. Kuival ajal on libedaosa hõõrdeteguri vähendamiseks ettenähtud spetsiaalne kastmissüsteem. Väljaku ümber on haljastatud turvala.

Planeeritav kulu 400 000 eurot, sellest toetus 45%, ülejäänud 55% kaetakse omavahendite arvelt.

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

LaitseRallyPark (LRP) on autoalane teemapark, mille rajamisega on tegeletud juba ~10 aastat. LRP põhitegevus on auto- ja ralliturism, mis eeldab autosid, millega klientidele teenust pakkuda ja radasid ning väljakuid, kus sõitu võimaldada. Ralliturism ei tähenda pelgalt arutatud võidukihutamist, vaid suures osas on see seotud auto käsitlemisoskuse lihvimisega ja ka sõidukoolitusega, mille lõppeesmärk on kasvatada inimestes liikluskultuuri ning oskusi oma sõiduvahendit kriitilistel hetkedel õigesti käsitleda. Siia juurde käivad treeningud ja muidugi ka võistlused. Treeninguteks on LRP kompleksi kasutanud paljud autoklubid ka väljastpoolt Eestit, näiteks Venemaalt, Lätist, Poolast jne. LaitseRallyPark on koht, kus läbi aegade on korraldatud ka autospordi võistlusi, sh suurvõistlusi rahvusvahelisel tasandil. Aastal 2014 toimunud suuremal driftivõistlusel „All Stars“ osalesid 9 riigi võistlejad, sarnane võistlus on planeeritud ka sel aastal. 2015 aasta mais korraldas Laitses oma võistluspäeva Läti LADA klubi, kus osales üle 40 võistleja.

Tänaseks on LRP autopargis mitmeid erinevaid masinaid, sh ralliautod BMW-d, LADA-d, BAGID, kardid, lastele erinevad

pedaal- ja elektriautod. Radadest on kasutusel rallikrossi paarisrada, mis on osaliselt kaetud asfaltiga ning hobikardirada.

Autosõiduväljakut, kus teha erinevaid sõiduharjutusi ja pakkuda meelelahutusteenuseid, täna LRP-s pole, mistõttu on üsna palju häid ideid jäänud realiseerimata, kuna olemasoleva raja tingimused on keerulised ja kohati ka ohtlikud ning ei võimalda kõiki üritusi läbi viia. Teatud atraktsioonide jaoks on vaja piisavalt turvalist vaba ala, raja ääres on aga metallpiirded, mis sõiduvea puhul võivad tõsiselt kahjustada autot ja inimesi.

Suur probleem on alati võistlusteaegse võidusõidu tehnika ja hooldusmeeskondade paigutusega, mis nõuab suurt pinda, mida Rallypargis täna ei ole. Võistluste korralduslik pool on ülioluline hea tulemuse saavutamiseks. Senini oleme võistlusautod paigutanud erinevatele vabadele aladele LRP territooriumil, mis teeb aga võistluste korraldamise ning haldamise väga tülikaks ja keerukaks. Tulevikku silmas pidades hakkaks rajatav väljak teenindama ka võistluskardirada ning seal peetavaid võistlusi.

Uue tegevussuunana lisanduksid teemapargi tegevustesse auto- ning mootorrattasõidu koolitused. Maailmas on kõikide analoogsete autospordi komplekside juures koolituskursused ja üsna tihti viivad neid läbi endised nimekad rallisõitjad, kes tõmbavad oma nimega ligi kliente üle maailma. Kuid ühtegi sõidukoolitust ei saa läbi viia, kui pole selleks ettenähtud turvalist väljakut. Täna on LRP-l klientidele pakkuda võidusõidu paketid koos koolitusega, mida aitavad läbi viia tunnustatud rallisõitjad Margus Murakas ja Einar Laipaik, samas on hulganisti klubisid, kes teevad koolitusi ja treeninguid oma kavade järgi, rentides meilt selle tarbeks radasid ja tulevikus siis ka sõiduväljakut.

Kuna juba täna teeb LaitseRallyPark koostööd Eesti riigiga – PPA kasutab oma alarmsõiduki juhtide koolitamisel LRP olemasolevaid võimalusi, on võimalik libedasõidu väljaku valmimisel tõhustada koostööd ka riigiga ning viia koolitused uuele kõrgemale tasemele. Seoses PPA koolitustega käib LRP-d külastamas tihti ka välisriikide esindajaid, kelle hinnangud võimaluste ja tingimuste kohta on väga olulised. Kaudselt on ka nemad LRP kliendid-külastajad.

Uus väljak oleks hädavajalik ka erinevate suurürituste ja kogunemiste läbiviimiseks. Teemapargis on korraldatud vanaautode kokkutulekuid ja suursõite, kus osalevaid masinaid on olnud 150 ja rohkem. Samuti annaks platsi olemasolu võimaluse korraldada autonäitusi-väljapanekuid ja autoklubide kogunemisi ning miks mitte ka laatasid.

Platsi kasutuselevõtuga saaksime klientidele pakkuda uusi teenuseid nagu näiteks vigursõidud ja „trikiauto“ sõidud. Kiirendussirget kasutades saaks pakkuda mini kiirendusrada 2-le autole.

Platsi libedaosa annab lisavõimalusi läbi viia spetsiaalseid sõiduülesandeid libeda kattega teel (pidurdamised, kurvi läbimised,

	<p>takistustest möödasõit jne).</p> <p>Üldisemas plaanis annab ühe poolelioleva objekti lõpetamine kogu kompleksile terviklikuma ilme ning parandab külastajate teeninduskultuuri.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	LaitseRallyPargi haldusfirma Piko Hobikross OÜ.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Väljund: Valminud on polüfunktsionaalne autosõiduväljak.</p> <p>Tulemused:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LRP poolt pakutavate teenuste kvaliteedi tõus; - LRP poolt pakutavate turismiatraktsioonide mitmekesistamine ning uute, paremate võimaluste ning tingimuste loomine; - uute turismiatraktsioonide loomine (vigursõidud, drift, kiirendussõidud, libedasõidud jne) - uue teema ja teenuse loomine auto- ning motokoolituste näol; - uute teenuste pakkumine annab võimaluse LRP tegevuste laiendamiseks ning kuni 10 uue töökoha loomiseks (väljaku hoolduseks, teenindajad teenuste läbiviimiseks, sõidukoolitajad, müük); - külastatavuse tõus ning seeläbi ettevõtte käibe kasv.
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Valmisolek projekti alustamiseks on kohene.</p> <p>Objektile on väljastatud ehitusluba.</p> <p>Piko Hobikross OÜ on oma vahenditest objekti ehitustöödega alustanud. Enamus väljaku pindalast on pinnas kooritud ning täidetud kruusaga. Platsile on kantud ka kiht tasanduskillustikku.</p>

21. ARENDATAV OBJEKT

Anija mõisakompleksi väljaarendamine mõisaajastu külastuskeskuseks

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Anija mõisa peahoone restaureerimine. Peahoonel on kaks korrust, kelder ja pööning.
2. Mõisa aida restaureerimisprojekti koostamine ja renoveerimine. Aida esimesel korrusel on suur avar ruum, milles saab korraldada üritusi kuni 300-le inimesele, teisele korrusele on planeeritud näitusesaal.
3. Mõisa pargi territooriumi planeerimine, projekteerimine ja väljaarendamine. Rajatakse pargiteed, valgustatud teerajad, looduse õpperajad, pargipaviljon, purskkaev ja haljastus.

Maksumus: 1 150 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Kohalik mõju – Anija mõisakompleksi kolm restaureeritud hoonet koos mõisapargiga kujunevad Anija valla ja kogu Ida-Harjumaa piirkonna „visiitkaardiks“, mis:

- parandab kohalikku elukeskkonda;
- annab Anija külale ja tervele vallale miljööväärtust;
- loob võimaluse uute inimeste elama asumiseks Anija valda;
- loob uusi töökohti;
- loob võimalused ettevõtlikkuse ja ettevõtluse arenguks erinevate teenuste pakkumisel mõisa külalistele ja klientidele;
- kogukonnavahelise sidususe arendamine;
- uute turustuskanalite tekkimine ja väljaarendamine.

	<p>Piirkondlik mõju – avaldub eelkõige Kõrvemaa ja Ida-Harjumaal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anija mõisa peahoone on säilinud algsel arhitektuursel kujul. Vältimaks hoone edasist amortiseerumist, on oluline restaureerida Ida-Harjumaal üks väärtuslikemaid ajaloolis-kultuurilisi pärandeid, säilitades seda tulevastele põlvedele. • Anija mõisa senine tegevus ja seal toimunud ürituste populaarsus on tõestanud loodava mõisaajastu külastuskeskuse vajalikkust. Mitmed teised piirkonna mõisahooned (Aruküla, Albu) on taastatud ja kasutuses koolidena. • Külastuskeskuseks tegutsedes on võimalus mõisa hooneid avada suurele hulgale Eestimaa inimestele ja väliskülalistele, luues külalistele võimalused mõisaajastust uute teadmiste ja kogemuste saamisest ning väärtuslikult sisustada oma puhkust ja vaba aega. • Erinevaid teenuseid pakkudes elavdame piirkonnas siseturismi ja ettevõtlust ning loome võimalused väliturismi arenguks; • Kasvab piirkonna konkurentsivõime, elavneb majandus ning saab hakata arendama uusi teenuseid hariduse-, keskkonna- ja ajaloovaldkonna osas, mida kasutaksid koolid, ettevõtted ja pered; • Elu kogukonnas muutub sisukamaks ja elujõulisemaks, kus kogukonnaliikmed väärtustavad läbi koostöö oma piirkonda ning elanike väljaränne väheneb. <p>Anija mõisa peamisteks tuludeks kujunevad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erinevate teenuste müük: külastustasu, ekskursioonid giidiga (pargis ja mõisahoones), töötubades osalemise tasu (individuaalne, grupiti), ürituste (pulmad, juubelid, laste sünnipäevad jmt) korraldamise tasu. - Renditulu: hoones asuvate ruumide rentimine nii firma kui ka eraisikute üritusteks (pulmad, juubelid, sünnipäevad, seminarid). - Kaupade/suveniiride müügitulu: (erinevad kaubad paberist- salvrätikud, paberkotid, märkmikud jmt; maitsetaimed, ürdid, kohalike käsitöömeistrite valmistatud kauba müük). - Mõisa poolt korraldatavate ürituste tulu (igakuised perepäevad, kontserdid, vabaõhuetendused, laadad, "Mõisa paberipäev" jne).
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Objekti restaureerimise ja arendamise elluviija on SA Anija Mõisa Haldus, kelle koostööpartneriks on hoonete ja pargi omanik Anija Vallavalitsus.</p> <p>Koostöös naabervaldade Aegviidu ja Albu valla turismiettevõtjatega koostati ja võeti 2014. aastal volikogu poolt vastu „Anija</p>

	<p>valla turismiarendukava“, mis loob head eeldused koostööks kogu Kõrvemaa piirkonna turismiettevõtjatega. Turismiarendukavast tulenevalt on Anija mõis väravaks ja „maamärgiks“ Kõrvemaa ja Piibe maantee turismi-piirkonnale. Arenduskontseptsiooni väljatöötamisel, rajamisel ja edasiarendamisel on koostööpartneriks Horizon Tselluloosi ja Paberi AS.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Tulemus: Anija mõis on viie aasta jooksul välja rendatud Ida-Harju piirkonna juhtivaks mõisaajastu külastuskeskuseks, millega kaasneb 11 kuni 14 uue töökoha loomine. Anija mõisa rendamisel on omaniku missiooniks pakkuda külalistele puhke-, õppe- ja vaba aja veetmise keskkonda ja võimalusi Eestimaa elanikele ja Eestit külastatavatele väliskülalistele.</p> <p>Arenduse kontseptsioon: Eesmärgiks on külastuskeskuses välja kujundada paberimõis koostöös Kehras tegutseva paberitootmise ettevõttega Horizon Tselluloosi ja Paberi AS (paberivabrik asub ainult 4 km kaugusel mõisast). Kuna paberi tootmine algab puidust, siis selle tutvustuseks saame kasutada mõisa suurt liigirikast parki kuni Kõrvemaa puutumatud metsadeni välja. Seejärel anname mõisa peahoones külastajatele kaasaegsete lahendustega (interaktiivsed jt) edasi paberi tekkimise lugu kuni selle tootmiseni välja, sh Kehra paberivabriku ajalugu ja tänapäev. Peahoones saavad külastajad kaasa lüüa erinevates loominguilistes töötubades: paberi valmistamine, paberist (sh pehme paber, kartong) meisterdamine (võltimine; ehete, kottide ja korvide valmistamine, rõivad jmt), paberi kaunistamine. Töötubades valmistatud meened saab iga külastaja kaasa võtta. Paberimõisa kontseptsiooni seob üheks tervikuks võimalus külastada koos giidiga Kehra paberivabrikut.</p> <p>Kontseptsioon paberi-teemast loob terviku puutumatud loodusest – ajaloolisest mõisas – tänapäeva tootmisest. Selline terviklik ja loogiline lahendus külastajatele teeb mõisa atraktiivseks, kuna sellist lahendust mujal Eestis ei ole.</p> <p>Atraktiivsus: Mõisas rendatavad tegevused ja pakutavad teenused on suunatud eelkõige peredele, kellel on huvi koostegutsemiseks looduse, ajaloo ja kultuuri valdkonnas. Keskus annab oma näo ja mõtte kogu Anija mõisakompleksile, kus võimaldatakse lisaks peredele ka koolidel pidada näitlikke õppetunde. Läbi väljapanekute tutvustada mõisate toimimise põhimõtteid, ühiskonna struktuuri muutumist ajaloos, aadlkonna kujunemist ja hääbumist siinseil aladel jne. Pakkuda siseturistidele kaasaegset ja atraktiivset ekspositsiooni Eestimaa aadlike juhitud mõisaelust ning paberi valmimisest. Lisaks mitmetahulisele informatiivsele väljapanekule aadlkonnanast ja mõisa teenijaskonnast on eraldi toad lastele, kus läbi tegevuste ja mängude saab ise osaleda omaaegses mõisaelus. Sellise keskuse olemasolu võimaldaks kavandada sinna juurde kõikvõimalikke muid temaatilisi tegevusi, millesse oleks kaasatud ka park oma rikkaliku loodusega. Keskus oleks koht, mis</p>

	<p>ilmtingimata lülitatakse pereturismi sihtpunktide nimekirja, tema lähedus Tallinnale (30 minuti tee kaugus) ja suur park võimaldab temast kujundada populaarse nädalalõpu veetmise paiga. Teistest mängumaadest palju erinevamad atraktsioonid (näit. ajalooliste kostüümide tuba, varjuteater, mõisamakettide ehitamine ja nendel mängimine jne), panevad lapsed ikka ja jälle sinna tagasi igatsema. Oluline on ka keskuse koostöö Kõrvemaa matkakeskusega, kus toimuvate ürituste ajaks oleks võimalik kavandada lastehoidu.</p> <p>Oluliseks mõisas pakutavaks teenuseks on kohaliku toidu tutvustamine ja pakkumine. Toidu valmistamiseks on mõisas olemas restaureeritud köögiplakk, kus on võimalik läbiviija ka koolitusi (leivaküpsetamine jne). Tooraine varumisel tehakse koostööd kohalike talupidajatega. Lisandväärtuse tekitamiseks hakatakse mõisas tootma toiduvalmistamise toorainet (nt munad, või, maitsetaimed, koduvein jne).</p> <p>Täiskoormusel töötava mõisa personali vajaduseks oleme arvestanud 11 täiskohaga töötajat (juhataja, projektijuht, turundusjuht, administraator, virtin, kokk, kokaabi, aednik, majahoidja, koristajad) ja 4 hooajalist töötajat (giidid). Personali töötasud on seotud mõisa käibega ning erinevad seetõttu madal- ja kõrghooajal. Arvestades finants-majanduslikku analüüsi on 2016. aastaks planeeritud tööjõukulu 89 244 eurot, mis käibe suurenedes aasta-aastalt kasvab.</p> <p>Sihtgrupp: mõisa külastajateks on ca 90% Eesti peredest ja 10% lastega välituriste, loodud on võimalused ka invaturistidele, koolidele, ettevõttele, seminaride korraldamiseks. Välituriste peredena (eelkõige Soome, Rootsi, Norra, Taani, Läti, Leedu, Venemaa ning teised euroopa riigid) ootame eelkõige laste koolivaheaegadel ja õppeperioodil võtame vastu õpilasekursioone.</p> <p>Anija mõisaajastu külastuskeskuse sõnum on – MÕISAS ON MÕNUS!</p> <p>Väljund: Mõisa peahoone ja aida restaureerimise projektid on koostatud ja objektid restaureeritud. Mõisapark, kus on valgustatud teerajad, loodusõpperajad, purskkaev ja pargipaviljon, on projekteeritud ja välja arendatud.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Anija mõisakompleksi kuuluvad peahoone, teenijate maja, ait ja mõisapargi territoorium kuuluvad Anija valla omandisse ning on antud lepingu alusel sihtotstarbeliseks kasutamiseks, arendamiseks ja haldamiseks SA-le Anija Mõisa Haldus. Teenijate maja on planeeritud projekteerida ja restaureerida teises etapis uue projekti raames.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koostatud on Anija mõisa arenguvision; • Valminud on mõiskompleksi teostus-tasuvuse analüüs; • Valminud on mõisa peahoone, aida, teenijate maja ja pargi eskiisprojekt. Peahoone parempoolne hoone tiib on osaliselt renoveeritud, millele on väljastatud kasutusluba. Peahoones asuv köök on renoveeritud, millele on väljastatud kasutusluba;

- 2015. aastal valmivad peahoone ja aida restaureerimise projektid;
- 2015. aastal valmib mõisa pargi projekt. Pargile on koostatud hoolduskava, mis kestab kuni 2023 aastani;
- Peetud läbirääkimisi oma ala spetsialistidega (ajalugu, kultuur ja loodus) töötubade ja õppeprogrammide korraldamise ning elluviimisega (vt eeltegevusi www.anijamõis.ee);
- Läbirääkimisi on peetud Eesti Turismifirmade Liiduga, et tagada külastuskeskuse kohta info levitamine ja kaasata turismiettevõtteid müügitgevusse (nii sise- kui välisturule).

Anija Vallavolikogu 18.12.2014 määrus nr 41 „Anija valla arengukava 2014-2024“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/429122014101>) peatükk 4.5.1. „Kultuur, sport ja noorsootöö“ lk 19 sätestab: Kavas on restaureerida Anija mõisa peahoone, teenijate maja ja ait ning rekonstrueerida mõisapark. Eesmärgiks on välja arendada mõisa baasil külaliikumise ja kultuurisündmuste tõmbekeskuseks järgmiste funktsioonidega: teabe- ja nõustamisteenused, koolitused, teabeteenused, kultuuriüritused, konverentsi- ja koolituskeskus, muuseum, loominguliste töötubade keskus, raamatukogu, toitlustusteenus, noorte- või päevakeskus, külade esindajate koostöö keskus. Kavas on teenijate maja baasil välja arendada majutusteenus, rekonstrueerida mõisapark ja korrastada mõisapargi müür. Aidahoonesse on kavas rajada ürituste korraldamiseks suur saal. Kavas on luua võimalused mõisa köögi käivitamiseks õppeköögina.

Anija Vallavolikogu 18.09.2014 määrus nr 32 „Anija valla turismi arengukava 2014-2020“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/403102014014>) Lisa 2 „Turismivaldkonna arendamise tegevuskava Anija vallas 2014-2016“ lk 2 sätestab tegevusena: Anija mõisa arendamine mitmekesiseid teenuseid pakkuva külastuskeskusena.

Harju Maavanema 08.04.2015 korraldusega nr 766-k „Harju maakonna kohalike omavalitsuste investeerimisvajaduste loetelu aastani 2019 kinnitamine“ (<http://delta.andmevara.ee/harju/dokument/57837>) kinnitati Anija valla majandusvaldkonna üheks investeringuobjektiks Anija mõisakompleksi arendamine maksumusega ca 1,9 milj eurot.

22. ARENDATAV OBJEKT

Paldiski Rae/Rae põik ristmiku – Rae/Kalmistu tänavate ristmiku – Kalmistu/Peetri tänavate ristmiku – Peetri/Kivi tänavate ristmiku vaheline sõidutee

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Sõidutee rekonstrueerimine (lõigu pikkus ca 1,45 km)
2. Vajadusel servituutide seadmine Eesti riigi omandis olevatele maadele (Kalmistu ning Peetri tänavate alune on reformimata riigimaa).

Maksumus: 600 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Nimetatud linnatänavad on peamiseks juurdepääsuteeks Tallinna maanteelt mitmele Paldiski olulistele ettevõtetele ja ettevõtlusaladele, sh Paldiski Põhjasadamale, Paldiski Arendamise AS, Riigiressursside Keskus OÜ, Alexela Terminalile ja E-Profiilile. Juurdepääsutee lõpus Peetri tn 9 kinnistul paikneb E-profiil AS montaažitsehh. Seal pannakse kokku nafta- ja gaasitööstuse suurte ja raskete seadmete (peamiselt kraanade) ning metallkonstruktsioonide osad, mis on valmistatud ja kohale toodud ettevõtte Tallinna tsehhist. Seadmed lähetatakse tellijatele laevadega Põhjasadamast. E-profiilil on Paldiskis 30 töökohta, lähitulevikus rajatakse sinna veel teine tootmishall ning seoses sellega kasvab nende töötajate arv Paldiskis 100-ni.

Kasvav üliiraskete vedude maht on seotud eeskätt Põhjasadama ja E-Profiili tegevusega. Linnavalitsus väljastab kuus ca 20 raskeveose luba. Praegune sõidutee seisund on raskete vedude tõttu muutunud ebakvaliteetseks. Teekate on juba kohati vajunud, samuti vajavad kohandamist ristmikud, et kergendada suurte veostega pöörete tegemist. Tavaliikluseks ehitatud sõidutee vajab rekonstrueerimist, eriti arvestades uue tootmishalli rajamisega E-Profiili poolt.

	<p>Ligipääs suurte veostega on E-profiili jaoks peamine avaliku taristu kitsakoht Paldiski linna piires. Tänavate rekonstrueerimisest saavad kasu ka ülejäänud sama ligipääsuteed kasutavad ettevõtted. Tee olukorra halvenemisel tuleb ettevõtjatel hakata otsima uusi ligipääse, mis halvendab olukorda ka teistel Paldiski linna üldkasutatavad tänavatel.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Objekti rekonstrueerimise elluvijaks on Paldiski Linnavalitsus.</p> <p>Võimalikud partnerid: Alexela Terminal AS, Paldiski Arendamise AS, Riigiressurside Keskus OÜ, Paldiski Sadamate AS, E-Profiil AS, Palsteve OÜ.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Väljund: Rekonstrueeritakse vastavalt üliraskete veoste vajadustele 1.45 km Paldiski linnatänavaid.</p> <p>Tulemus: Parema tee olemasolu võimaldab paremat kaubavedude liikuvust. Eriti paranevad tingimused raskete veostega ligipääsuks ja nende töötlemiseks Põhjasadamas ja E-Profiilis. Kasvab ka Põhjasadama ja Tehnopargi tootmismaa konkurentsivõime ettevõtete silmis. Paraneb oluliselt liiklusohutus antud teelõigul.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Maaomand – Kõik tänavad kuuluvad Paldiski linna tänavateregistrisse ning on avalikult kasutatavad linnatänavad. Rekonstrueeritava Rae tänava lõigu alune maa kuulub Paldiski linnale. Kalmistu ning Peetri tänavate alune maa on reformimata riigimaa. Paldiski linna kehtivas arengukavas aastani 2025:</p> <p>3. Valdkondade prioriteetsed ülesanded ja tegevus (lk 44)</p> <p>3.1 Kommunaalteenuste ja tehnilise infrastruktuuri arendamine</p> <p>Eesmärk: Tehniliselt korras tänavad</p> <p>Tegevuste rahastamistabel vastavalt Paldiski linna arengukavale (lk 50)</p> <p>Eesmärk 2. Tehniliselt korras tänavad</p> <p>Üldine link: http://www.paldiski.ee/index.php?id=11387</p> <p>Otselink: http://www.paldiski.ee/public/ARENGUKAVA2025.pdf .</p>

23. ARENDATAV OBJEKT

Raasiku aleviku kergliiklusteed

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Raasiku alevikus Tehase tee ja Tallinna mnt äärde kergliiklustee väljaehitamine pikkusega 2,9 km.

Maksumus kokku: 500 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Seisuga 01.01.2015 elab Raasiku alevikus 1274 inimest.

Tehase tee ja Tallinna mnt on peateedeks, mida mööda kulgeb suurema osa Raasiku aleviku elanike igapäevane tee tööle, kooli, lasteaeda, perearstikeskusesse, kauplusesse, rahvamajja, kalmistule jne ning seda nii autoga kui ka jalgsi. Samuti pääseb neid teid mööda Raasiku raudteejaama, mis on aleviku peamiseks ühistranspordi ühenduseks Tallinna ja teiste raudtee äärsete asulatega. Seega tagavad rajatavad kergliiklusteed ohutu liiklemise nii rongiga tööle minejatele kui ka neile, kes tulevad mujalt tööle Raasiku alevikus asuvasse tööstusettevõttesse.

Tehase tee ja Tallinna mnt äärsed kergliiklusteed on tulevikus planeeritava Aruküla ja Raasiku alevike vahelise raudteega paralleelse kergliiklustee alguseks. Kergliiklusteed pole üksnes liikumisharrastajatele, vaid ka ohutustsooniks alevikes kulgemisel. Kindlasti mõjutab kergliiklusteede olemasolu inimeste liikumisharjumusi. Lisaks on tänaseks välja ehitatud kergliiklusteed üle vabariigi osutunud oluliseks tervisespordi harrastamise taritaks, millel lisaks turvalisele liiklemisele kohtab erinevate spordiviiside harrastajaid.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	Raasiku Vallavalitsus
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Liiklusohutuse kasv ning aleviku elanike parem ligipääs avalikele teenustele. Raasiku alevikus on peateede äärde välja ehitatud kergliiklusteed, et tagada erinevate liiklejategruppide ohutu liiklemine.</p> <p>Väljund: 2,9 km kergliiklusteed on valmis ehitatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Kergliiklusteede rajamine on planeeritud olemasolevatesse teede koridoridesse. Vald on valmis panustama projekti elluviimisse.</p> <p>Raasiku aleviku Tehase tee ja Tallinn mnt äärsete kergliiklusteede rajamise olulisust on käsitletud Raasiku valla arengukava aastateks 2014-2024 lk 28: https://www.riigiteataja.ee/akt/416092014010&leiaKehtiv.</p>

24. ARENDATAV OBJEKT

Loksa linna Posti tänava kergliiklustee projekteerimine ning ehitamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Posti tänava valgustatud kergliiklustee projekteerimine ja ehitus.
2. Rajatava valgustatud kergliiklustee pikkuseks on planeeritud 1340 m.

Maksumus: 240 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Posti tänav on Loksa linna üks olulisema ja tihedama liiklusega linnasisesest peatänavast, mis on tähtsaim ühendustee linna suurima korruselamute rajooniga, Loksa Ravikeskusega (Ida-Tallinna Keskhaigla Loksa üksus), Loksa Laevatehasega ja teiste samas piirkonnas asuvate ettevõtetega ja Loksa lasteaiaga. Posti tänava korterelamutes on kokku ca 370 korterit ja sama tänavaga ristuvad Nooruse tänav, Uus tänav, Lille tänav, kus elamutes kokku ca 180 korterit ning 35 ühe- ja kahepere elamut. Kokku elab Posti tänava piirkonnas kokku ca 1500 inimest, kes kasutavad liiklemiseks Posti tänavat sh kooliõpilased. Posti tänava kergliiklustee hakkab ühendama riigi omandis olevaid Tallinna ja Rohuaia tänavatele aastatel 2007-2012 ehitatud kergliiklusteid.

Posti tn 27 hoonekompleksis (endine Loksa Vene Gümnaasiumi hoone) avab uus omanik Teaduslik-tootmisettevõtte KASKOD-MTRONIX OÜ 2015. aasta I poolaastal elektroonikakomponentide ja -süsteemide tehase kuni 50 töökohaga. Pärast tehase käivitamist suureneb töötajate arv kuni 120 inimeseni. Posti tänaval asub ka mitmeid pisemaid tootmisettevõtteid ja kauplusi. Posti tänav on tiheda liiklusega ja on intensiivselt kasutuses jalgratturite ja jalakäijate poolt.

	<p>Posti tänaval kõnnitee praegu puudub. Igasugune liiklus kulgeb tänavat mööda, mis on võrdlemisi kitsas, ääristatud kuivenduskraavidega ja puudega. Posti tänavat kasutavad igapäevaselt tööl käimiseks mõlemas suunas kuni 350 inimest.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Loksa Linnavalitsus</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Väljund: Posti tänavale ehitatav kergliiklustee muudab sellel lõigul jalakäijate ja jalgrattaga liiklemise lihtsamaks ja lastele, eeskätte kooliõpilastele, turvaliseks. Otsest kasu saab 1500 inimest, kaudselt saab kasu kogu linn ja ümbruskonna vallas elavad inimesed, kes tarvivad Loksa Ravikeskuse teenuseid, käivad tööl Loksa Laevatehases ja teistes samas piirkonnas Posti tänaval asuvates ettevõtetes ning kasutavad selleks Posti tänava kergliiklusteed.</p> <p>Tulemus: Posti tänavale on ehitatud 1,3 km pikkune valgustatud kergliiklustee, mis ühendab Posti tänava kergliiklustee riigi omandis olevate Tallinna ja Rohuaia tänavate juba varem ehitatud kergliiklusteedega ning seega tekib valgustatud kergliiklusteede kolmnurkne ühendus kogupikkusega ca 3,5 kilomeetrit. Terviklik lahendus parandab ka elanike sportimisvajadusi, millega soodustame tervislikke eluviise.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Posti tänav kuulub Loksa linna munitsipaalomandisse. Posti tänava valgustatud kergliiklustee ehitus on lülitatud Loksa linna arengukavasse https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4071/0201/4021/arengukava_2018.pdf# (vt lk 26, 27, 82) ning linn on valmis panustama projekti elluviimisele.</p>

25. ARENDATAV OBJEKT

Paldiski Scoutspataljoni ja Paldiski linna keskust ühendav kergliiklustee

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Kergliiklustee väljaehitamine (lõigu pikkus ca 1,1 km)
2. Valgustuse väljaehitamine

Maksumus: 250 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Tegemist on kergliiklustee suunaga, mis on praegu tihedas kasutuses jalakäijate poolt. Kergliiklustee trass ühendab olulisi sihtpunkte (Paldiski Scoutspataljoni linnak, Paldiski Tehnopark, Alexela Terminal, Paldiski kalmistud, Paldiski linna keskuse ühendustee Lõunasadamasse) ning kulgeb suure liikluskoormusega Paldiski linna peasisesõiduteega paralleelselt (osaliselt riigi põhimaanteeaga nr 8 Tallinn – Paldiski). Kavandatav kergliiklustee trass on kasutuses aastaringselt.

Eeldatav tegevustes osalejate ring

Objekti elluvijaks on Paldiski Linnavalitsus

Võimalikud partnerid: Maanteeamet, Kaitseministeerium, Alexela Terminal AS, OÜ Paldiski Tehnoprak.

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Tulemus: Projekti realiseerimisel tekib ühendus rongijaama, sadama ja muu ühistranspordi kasutajate jaoks. Paraneb oluliselt liiklusohutus antud teelõigul, eriti talvisel ajal, kus tulenevalt lumekoristusest tee äärde kuhjuvatest lumevallidest muutub tee ala väga kitsaks. Talvisel ajal valgustamata teelõigul kitsastes oludes on jalakäijate liiklemine sellel teelõigul väga ohtlik. Samal ajal puudub muu kergliikluse alternatiiv Scoutspataljonis ja Lõuna sadamas töötavate ning Paldiski linna keskkuses elavate inimeste liikumiseks tööle ja koju.</p> <p>Väljund: Kergliiklustee on 1,1 km pikkuselt valmis ehitatud ja valgustus on rajatud.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Projekti elluviimise valmisolek: Maaomand – kavandatava kergliiklustee lõigu alune maa kuulub ca 85% ulatuses Paldiski linnale, osaliselt on maa omanikuks Eesti riik (riigimaantee alune maa ning Kaitseministeeriumile kuuluv Rae põik tänava alune maa). Paldiski linna kehtivas arengukavas aastani 2025: 3. Valdkondade prioriteetsed ülesanded ja tegevus (lk 44) 3.1 Kommunaalteenuste ja tehnilise infrastruktuuri arendamine. Tegevuste rahastamistabel vastavalt Paldiski linna arengukavale (lk 50) Eesmärk 2. Tehniliselt korras tänavad Kergliiklusteede ja parkimiskohtade rajamine Arengukava link: http://www.paldiski.ee/public/ARENGUKAVA2025.pdf</p>

26. ARENDATAV OBJEKT

Andevei tööstuspargi arendamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

Anija valla üldplaneeringuga on Andevei maaüksus määratud kui perspektiivne tööstuspiirkond. Antud projekti eesmärgiks on tööstuspargi osaline väljaehitamine, mille tulemusena luuakse eeldused kuni 7 ettevõtte tulekuks piirkonda.

Teostatakse järgmised tegevused:

1. Projekteeritakse ja rajatakse juurdepääsutee koos kõnnitee ja tänavavalgustusega.
2. Projekteeritakse ja rajatakse vee- ja kanalisatsioonitrassid.
3. Projekteeritakse ja rajatakse alajaam elektrienergiaga varustamiseks.
4. Projekteeritakse ja rajatakse gaasitrass.

Projekti maksumus: 432 000 €

Arendatava objekti sotsiaal-majandusliku mõju ulatus

Hetkel on Kehra linnas olukord, kus ainus olemasolev tootmismaa, nõ vana sovhoosi tehnokeskus, asub Kehra linna südames. Arvestades asjaolu, et üldplaneeringu järgi on Kehra keskusesse ette nähtud valdavalt elamu-, äri- ja sotsiaalmaa, siis ei ole mõistlik tööstuse planeerimine sellesse keskkonda. Vastavalt valla üldplaneeringule on perspektiivse tootmispiirkonnana ette nähtud Andevei maaüksus. Oma rohkem kui 50 ha pindala, logistilise asukoha ning mitmete tootmise jaoks oluliste kommunikatsioonide lähedusega on tegemist väga perspektiivse alaga.

Anija valla üldplaneeringu link:

<http://anija.kovtp.ee/documents/48926/79752/Kehra+linna+maakasutuskaart.pdf/18a764a1-6278-49d4-9520-45a27599ddd?version=1.0>

	<p>Andevei maaüksuse eskiisi link: https://www.dropbox.com/s/9mspl1lah20gh46/andevei%20t%C3%B6stuskruunid%208.08.15%207krunti.pdf?dl=0</p> <p>Paiknemine Kose – Jägala riigimaantee ääres, mis rekonstrueeritakse täielikult 2017. aastal. Muuga sadama lähedus – 30 km Tallinna lennujaama lähedus – 40 km Raudtee lähedus – 1 km ning vastavalt valla üldplaneeringule on vajadusel võimalik uuele tööstusalale tuua ka raudteeharu. Oluliseks eelduseks on olemasolev infrastruktuur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vee- ja kanalisatsioonitrasside vahetu lähedus – 200 m • 110 kV alajaama vahetu lähedus – 500 m • võimalus kasutada Jägala jõe hüdrovarusid • gaasitrassi lähedus – 600 m <p>Samuti on oluliseks eelduseks väga hea rongiühendus nii Tallinna kui ka Tapa suunal, mis soodustab tööhõivet lisaks Anija vallale ka teistes raudteeäärsetes valdades. Arvestades rongiühenduse kiirust ja Tallinna linna liiklusprobleeme, näeme väga suurt potentsiaali isegi Lasnamäe elanike võimalikuks värbamiseks.</p> <p>Kehra linnas ja temaga piirnevates küldes elab ca 4000 elanikku, mis moodustab ca 2/3 valla elanikest. Piirkonna üheks suuremaks riskiteguriks peetakse nn monofunktsionaalsust, ehk sõltuvust ühest valla suurimast ettevõttest Horizon Tselluloosi ja Paberi AS, kus hetkel 480 töötajast on 420 valla elanikud. Ülejäänud ettevõtte tuleb liigitada pigem väikeettevõtete kategooriasse, kus tööd saab kuni 50 inimest.</p> <p>Hajutamaks ühe suurettevõtte võimalikest probleemidest tulenevaid riske peame väga oluliseks täiendavate ettevõtete tulemist valda ja uute töökohtade tekkimist.</p> <p>Uute töökohtade tekkimine loob eeldused terve elukeskkonna arengule, nt uued elamispinnad, tänavad jne.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Anija Vallavalitsus, kommunikatsioonide valdaja OÜ Velko AV ja kinnistut omandavad eraettevõtjad.
Eeldatavad	Tulemus: tööstusparki väljaarendamise projekti I etapi realiseerumisega:

väljundid ja oodatav tulemus	<ul style="list-style-type: none"> • lisandub 7 ettevõtet • luuakse kuni 100 töökohta • muutub Anija valla kui monofunktsionaalse ettevõtluskeskkonna kuvand • loob eeldused kogu tööstuspargi väljaarendamiseks <p>Väljundid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekteeritud ja rajatud juurdepääsutee koos kõnnitee ja tänavavalgustusega • projekteeritud ja rajatud vee- ja kanalisatsioonitrassid • projekteeritud ja rajatud alajaam • projekteeritud ja rajatud gaasitrass
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Olemasolevad planeeringud ja projektid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anija valla arengukava 2014 – 2024, link: https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4031/0201/4024/Anija%20valla%20arengukava%202014%20-%202024.pdf# <p>Punkt 4.3 Ettevõtlus ja tööhõive (lk 14-15) Meede 1: Ettevõtluskeskkonna arendamine Tegevused: Punkt 4. Andveei MÜ välja arendamine ettevõtluspiirkonnaks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anija valla üldplaneering, link: http://anija.kovtp.ee/documents/48926/79752/Kehra+linna+maakasutuskaart.pdf/18a764a1-6278-49d4-9520-45a27599ddda?version=1.0

27. ARENDATAV OBJEKT

Kose aleviku ettevõtlusala ligipääsuteede rajamine

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Teede ja tänavate ehitusprojektide koostamine
2. Teede ehitamine

Maksumus: 300 000 €

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Investeeringu eesmärk on koostada vastavalt planeeringule ehitusprojektid vajaliku teedevõrgu rajamiseks piirkonda, mis toetaks olemasolevale tootmisalale parema liikluskorralduse. Tegemist on selle piirkonna või nn tootmisala suurema kitsaskohaga, mille likvideerimisel saavad uut hoogu tootmisalal paiknevad olemasolevad ettevõtted ja võetakse kasutuses veel tühjad 2 kaarhalli, 5-kordne nn endine kutsekooli ühiselamu (on olnud kasutusel 2 korrust õmblusettevõtte kasutuses). Etevõtted saavad oma tootmispindadele parema transpordilahenduse ja see võimaldab kasvatada tootmismahтусid. Olemasolevad ettevõtted kasutavad Ujula tänavat peamise transiitteenana, samal tänaval asuvad ka haridus- ja kultuuriasutused ning Ujula tänav on sobimatu rasketehnikale (kaubaautod jne.). Selleks, et liiklus viia Ujula tänavalt välja, on vajalik rajada nn paralleelne tänav endise kutsekooli ja planeeritava ettevõtlusala vahele. Tallinn-Tartu mnt rekonstrueerimise käigus tehti nn kogujatee algus Kose alevikuga ühendamiseks ära, lõplik ühendamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne. Kose valla üldplaneeringuga on osaliselt lahendatud juurdepääsude asukohad.

	<p>Eesmärk on lahendada liikluskorraldus ja luua parem ühendus Kose alevikus asuva nn tootmisala (brownfieldi) ühendamiseks Kose-Jägala riigimaanteega ja sealt edasi Tallinn-Tartu-Võru Luhamaa maanteega. Hõlmab Kose alevikus Pikk, Pikk põik, Ujula, Ujula põik tänavate piirkonda. Tootmishooned on valdavalt nõukogudeaegsed, valdav osa kaasajastamata. Ettevõtlusalal puudub läbimõeldud ning kaasaja nõuetele ja standarditele vastav teede ja tänavate võrgustik. Põhiliseks takistuseks kõneall oleva tootmisala arengu ja kaasajastamise seisukohalt on just tootmishoonete teenindamiseks vajaliku kahe-suunalise juurdepääsu puudumine. Teine lahendamist vajav probleem seisneb Ujula tänaval olevate tootmishoonete teenindava rasketranspordi ja ujulat ja kooli staadioni kasutavate õpilaste, jt jalakäijate ühises kasutuses. Esimese etapi prioriteediks on Ujula tänavaga paralleelse tänava väljaehitamine, mis lahendab eespool mainitud liiklusskeemi konflikti. Lisaks pääseb etapi nr1 realiseerimisel transport (sh rasketransport) olemasolevasse bensiinijaama ilma aleviku keskossa sisenemata, mis oluliselt parandab avaliku ruumi kvaliteeti.</p> <p>Ujula tänavat kasutavad raskeveokitega järgmised ettevõtted:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mööbiettevõtted: Mööbel Sinule OÜ ja Handymaster OÜ; 2. Transpordiettevõtted: Radix Transport OÜ ja Kose Trans OÜ; 3. Ehitusettevõtte SNG-Grupp OÜ 4. Valgustite maaletooja Baltlux Net OÜ 5. Tööstuslike külmutus- ja ventilatsiooniseadmete tootmissettevõtte Ecoterm AS. 6. OÜ-le Kose Vesi kuuluv Kose aleviku katlamaja (varustab Kose alevikku soojaga) 7. Ujula tn 10 asuv Eurooil bensiinijaam, ainukene Kose alevikus. 8. AS-ile Tere kuuluvad tootmishooned, lisaks veel Ujula tn ja Pikk põik asuvad kaarhallid. 9. OÜ Elektrilevi Kose kontoris liikuvad autod 10. Kose alevikus asuvate toidukauplusi ja ehitusmaterjali kauplust teenindavad autod
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Kose vald</p>

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Tulemus: Loob paremad eeldused piirkonnale, st Kose aleviku endisele kutsekooli piirkonnale, muudab tühjad hooned (2 kaarhalli ja 5-e kordne ühiselamu) ettevõtjatele ja investorile atraktiivsemaks (ühendus Kose keskusega võimaldab kasutada ja teenindada Kosel paiknevat toidukohti, kaupluseid, tanklat jms teenindust). Kose alevikus paiknevad ettevõtted saavad ühenduse rasketranspordiga Tallinn-Tartu maanteele. Planeeritav tugiinfrastruktuur loob ühenduse Kose keskuse ja tootmisala vahel ning loob eeldused kuni 50-60 uue töökohtade tekkeks.</p> <p>Väljund: Valminud on teede-tänavate ehitusprojektid ning rajatud on vajalikud ligipääsuteed.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Osaliselt on teede ja platside asukohad määratud Kose valla üldplaneeringuga. Liikluskorralduse planeerimiseks ja uute ettevõtlusalade planeerimiseks on vajalik detailplaneeringu koostamine. Investeering on kajastatud Kose valla arengukava 2015-2025 lk 52 ja arengukava tegevuskava punktis VII.5. Arengukava on kättesaadav Riigiteatajast: https://www.riigiteataja.ee/akt/427112014014.</p>

28. ARENDATAV OBJEKT

Moto- ja vabaaja keskuse väljaarendamine Kose vallas

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Arendatava objekti planeeritavad kulud

1. Projekteerimine (hooned, erinevad rajatised, laskepaik)
2. Ehitamine (hooned, erinevad rajatised, laskepaik)

Maksumus: 95 800 €

Arendatava objekti sotsiaal- majandusliku mõju ulatus

Moto- ja vabaaja keskus annab lastele ja täiskasvanud spordihuvilistele mitmekesiseid harjutamisvõimalusi erinevate aladega nagu motokross, supermoto, laskesport, algajate lumelaua- ja suusasport jne. Samuti loob keskus eeldused nii maakondlike, üle-eestiliste kui rahvusvaheliste spordivõistluste ja mitmesuguste muude ürituste korraldamiseks Kosel. Turistidele on suunatud rahvusvahelise mõõtmega motosporti üritustel osalemine. Laskepaika hakkavad kasutama võimalikud jahituristid, kohalikud jahiseltsid, Kaitseliit ja harrastajad ja talvistes tingimustes laskesuusatajad. Laskerajad on 300 ja 800 meetri pikkused, sarnaseid pikki laskeradasid piirkonnas pole. Turismitulu tekib piirkonnas nii sise- kui välituristide poolt kohalike teenuste tarbimisega (poed, majutusasutused, toitlustusasutused). Enamasti on rahvusvahelised motosportüritused mitmepäevased ja külastajate arv jääb 10 000 ja 40 000 inimese vahele. Eestis oleks lähimad sarnased võimalused rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks Tartus ja Kiviõlis. Tallinna lähedus võimaldab aga 10 000 välituristi majutuse, mis nii Tartus kui ka Kiviõlis on suureks probleemiks. Hetkel asub tulevase keskuse kohal kruuskarjäär, mis asub nii olemasoleva kui ka uue Tallinn-Tartu-Luhamaa tee vahetus läheduses. Ajakohane keskus aitab väärtustada siinset elukeskkonda ja tugevdada piirkonna konkurentsivõimet. Loob paremad eeldused investeeringute toomiseks piirkonda ja ettevõtlusesse. Projekti elluvijaks on MTÜ Kose AMK, kelle kanda jäävad nii projekti juhtimise, ehitamise kui turunduse kulud. Uued töökohad tekivad raja ja rajatiste teenindamiseks vajalike teenuste pakkumiseks erasektori vahendusel. Palgatase on

	<p>teenindussektori keskmine. Moto- ja vabaaja keskuse väljaarendamine Kose vallas võimaldab Eestis viia läbi rahvusvahelisi motosportiüritusi, mis mingitel põhjustel (majutuskohtade nappus, logistikaprobleemid) pole mujal Eestis õnnestunud. Projekti otsesteks kasusaajateks on lähiümbruskonna motosporti, jahinduse, suusaspordi ja lumelaua harrastajad ning Kaitseliidu liikmed ca 1000 inimest. Kaudseteks kasusaajateks on üritustel osalevad võistlejad, lähivaldade spordiharrastajad, kohalikud ettevõtjad (poed, majutusasutused, toitlustusasutused) ja kogu valla elanikkond, kokku ca 12 000 inimest. Rahvusvaheliste ürituste puhul on kasusaajate hulk majutusteenuste näol lisaks üle 10 000 inimese.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Elluviija on MTÜ Kose AMK, Kose vald on osaliselt maaomanik.</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus: Suurepärase asukoht on eelduseks keskuse veel aktiivseks kasutamiseks. Võimaldab enam tähelepanu pöörata tervist edendavatele sportlikele tegevustele ja piirkonna ettevõtjad saavad paremad võimalused töötajate motiveerimiseks. Ehitise valmimisel tekib Moto- ja vaba aja keskuse juurde raja ja rajatiste teenindamiseks vajalike teenuste pakkumiseks viis (5) uut töökohta. Rahvusvaheliste ürituste puhul tekib ajutiselt vajadus vähemalt 50 töökoha järele. Turismitulu tekib nii sise- kui välituristide poolt kohalike teenuste tarbimisega (poed, majutusasutused, toitlustusasutused) ja kasvab Kose valla tuntus.</p> <p>Väljund: Moto- ja vabaaja keskus on välja ehitatud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Koostatud on ehitusprojektid erinevatele hoonetele ja rajatistele. LEADER toetusega on koostatud ala kohta detailplaneering (Kose-Risti liivakarjäär, Krossiraja ja Kose-Risti kruusakarjäär katastriüksuste detailplaneering).</p> <p>Investeering on kajastatud Kose valla arengukava 2015-2025 lk 52 ja arengukava tegevuskava punktis VII.4. Arengukava on kättesaadav Riigiteatajast: https://www.riigiteataja.ee/akt/427112014014.</p>